

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒԴՆԵՐ

Սարդարապատէն Աղօախ

Այսօրերուն դարձեալ կը նշենք
1918 թուականի Մայիսին Սարդա-
րապատի, Բաշ-Ապարանի եւ Ղարա-
քիլիսայի յաղթական ճակատամար-
տերու տարեդարձը։ Անհաւասար-
պայքարի մէջ զտնուելով հանդերձ,
Դայ ժողովուրդը արձանագրեց իր
պատմութեան մեծագոյն սխրագոր-
ծութիւններէն մէկը։ Ընորիիւ իր
զաւակներու միասնականութեան ու
մարտնչող ոգիին դէպի երեւան ներ-
խուժող թթական օօքերը պար-
տութիւն մատնուեցան ու դիմեցին
նահանցի։ Պատերազմի դաշտին
վրայ արձանագրուած այս յաղթա-
նակներով վերականգնուեցաւ հա-
յոց պէտականութիւնը՝ ինձ հարիւր
տարիներու ընդհանուր ետք։

Տայլիքութեալ շնորհական մաք։
Տասնամեակներ ետք Քայութեան պարտադրուեցաւ Երկրորդ պատերազմ մը։ Դարձեալ, շնորհիւ իր զաւակներու անխախտելի կամքին, արձանագրուեցաւ քսաներորդ դարու մեր Երկրորդ մեծագոյն յաղթանակը՝ որու շնորհիւ ազատագրուեցան Արցախն ու Արցախահայութիւնը։

Սարդարապատի ճակատամարտերը եղան կարճատեւ, իսկ Արցախեան ազատամարտը կը շարունակուի երեսուն տարիներէ ի վեր: Թշնամին տակալին պատրաստ չէ ընդունելու իր պարտութիւնը եւ համակերպուելու Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքին հետ:

Ինչպէս Սարդարապատի ճակատներուն վրայ, նոյնպէս ալ Արցախեան պատերազմի ընթացքին մեր յաղթանակներու միակ գրաւականը եղաւ մեր ժողովուրդի միհասնականութիւնն ու համերաշխութիւնը:

Վերջին շաբաթներուն Հայաստան-Արցախ անքակտելի կապերու պատերը որոշ ճեղքեր ցոյց կու տան: Հայաստանի մէջ ընթացող ներքաղաքական իրադարձութիւններու մէջ կը ներքաշուի Արցախի գործօնը: Այս իրավիճակը Հայաստանի ժողովուրդին ու նաեւ դեկավարութեան մօտ կ'ստեղծէ որոշ անհանգստութիւն: Այս երեւոյթները մտահոգիչ են ու անընդունելի: Իրաւունք չունինք թոյլ տալու նման »շքեղութիւններ«, ոչ իսկ կարծ ժամանակուայ համար: Արցախի Համրապետութեան նախագահի բացակայութիւնը Մայիս 28-ի տօնակատարութիւններէն նշմարելի էր ու անհանգստացնող: Մերթ շնամիները հրճուանքով կը հետեւին այս ըրուոհին:

Սփրանչապահության մեջ այս բոլորին է:
Սփրանչապահության մեջ անմասն
չմնալով Յայրենիքի իրադարձու-
թիւններէն, ինք եւս մտահոգուած է
այս կացութեամբ: Կը յուսանք, որ
շատ շուտով ամաբերը կը հեռանան
մեր ժողովուրդի երկնակամարտէն ու
Սարդարապատէն մինչեւ Արցախ կը-
շարունակուի մեր ժողովուրդի մի-
ասմանամ եղո՞ն:

Հայաստանի Մէջ Նշուեցան Մայիսեան Հերոսամարտերուն
Եւ Առաջին Համբավետութեան Տօները

Դայաստանի դեկավարութիւնը ծաղկեպսակներ դրին Սարդարապատի ճակատամարտի հերոսներու յիշատակը յաւերժացնող յուշակորողին շինեան՝ շարունակելով. - «Դա տեղի ունեցաւ մի ժամանակաշրջանում, երբ թւում էր հայ ժողովրդի պատմութիւնը հասել է իր աւարտական փուլին: Կիլիկեան Հայաստանի անկումից ուղիղ 500 տարի անց պետականութիւն չունեցող հայ ժողովուրդը ենթարկուել էր ծանրագոյն մի աղէտի՝ ցեղասպանութեան: 1,5 միլիոն հայ սրի էր քաշուել, հարիւր հազարաւորները դարձել էին փախստական եւ հայ լինեն ինքնին վանդաւոր էր կեանքի համար: Եւ թւում էր թէ ստեղծուած են բոլոր նախադրեալները, որ հայ ժողովուրդը յանձնուի իր պատմութիւնը, կորցնլիր ինքնութիւնը, մոռանայ իր պատմութիւնը եւ հրաժարի ապագայի նկատմամբ ունեցած որեւէ յաւակնութիւնից: Բայց տեղի ունեցաւ հակառակը, տեղի ունեցաւ անսպասելին եւ հայ ժողովուրդը

Ծար.ը էջ 5

Հայկական, Յունական եւ Կաթոլիկ
Եկեղեցիները Համաձայնած են
Վերակառուցել Սուրբ Յարութեան
Տաճարի Հիմքը

Երեք համայնքներու Հոգեւոր առաջնորդները կը ստորագրեան համաձայնագիրը

թուի կողմէն

Հայկական, յունական եւ կաթոլիկ եկեղեցիները համաձայնաձեն իրականացնել վերականգնման աշխատանքները: Նշուած է, որ այնախագիծը յաջորդած է Սուրբ Գերեզմանի վերականգնման յաջողած ծրապը:

Աշխատանքները պիտի իրա

Կարօ Փայլանի
Ահազանգը. Թրքական
Ֆիլմաշարին մէջ
Հայը կը Ներկայացուի
Որպէս Ստոր եւ
Դաւաճան Մարդ.

Թուրքիոյ խորհրդարանի հայ պատգամավարոր, ընդդիմադիր «Ժողովուրդներու» ղեծոկրատական» (HDP) քրտամէտ կուսակցութեան անդամ Կարօ Փայլանը խստօրէն քննադատած է թրքական պետական հեռուստաընկերութիւնը (TRT):

Պատճառն այն է, որ Պոլսոյ
քաղաքապետի ընտրութիւններուն
ընդառաջ հեռուստաալիքը կը ցու-
ցաբերէ ակնյալու կողմնակալութիւն։

Փայլասը սաեւ սշած է այս
երեւոյթի վտանգաւորութեան մա-
սին, երբ հեռուստատեսութիւնը
պատճական-քաղաքական փիլմա-
շարերու միջոցով կը փորձէ տա-
րաբնոյթ ուղերձներ յղել տարբեր
հասցեատէրերու:

Որպէս օրինակ Փայլանը մատնանշած է պատմական փաստերու ակնյայտ խեղաթիւրմամբ նկարահանուած «Փահանջիստ. Ապուլ-չամիս» (Payitaht Abdølhamid) հեռուստաշարը, որ այժմ կը ցուցադրուի TRT-ով ու յատուկ ուղերձներ կը պարունակէ:

Chap. 10

Cwn.n t9 5

Աննախաղէպ Այց Երեւան. Հայ-Չինական Պատմական Համաձայնագիր

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Պաշտօնական երեւանը նախորդ ամսուաց վերջին բարձր մակարդակով չմասնակցեց «Մետաքսի ճանապարհ» երկրորդ փողումին (Հայաստանը սահմանափակուեց բնապահպանութեան նախարարի մասնակցութեամբ), ինչը տարբեր գնահատականների ու մեկնաբանութիւնների տեղիք տուեց Հայաստանում, մասնաւորապէս՝ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատեանը ֆէյսբուքեան մի քանի գրառումներով անդրադարձաւ Հայաստանի կորսուած հասրաւորութիւններին: Այնուամենայնիւ, Պեկինը գտաւ բացը լրացնելու հարժակ, ու ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը Մայիսի 14-ին իր կարիքնետի մի քանի անդամների հետ միասին աշխատանքային այցով մեկնեց Պեկին՝ մասնակցելու «Ասիական քաղաքակրթութիւնների երկիխօսութիւն» համաժողովին: Այցի շրջանակներում Հայաստանի վարչապետը հանդիպել է Չինաստանի նախագահ Սի Ծինփինի, վարչապետ Լի Քեցյանի, ինչպէս նաև չինական մի քանի խոշոր ընկերութիւնների հետ:

Փաշինեանի այցը ու ձեռք
բերուած պայմանաւորուածութիւն-
ները Երէկ որոշակի ամրապնդում
ստացան, Երեւան Էր ժամանել Զի-
նաստանի Ժողովրդական Հանրա-
պետութեան պետական խորհրդի

անդամ, արտաքին գործերի նախարար Վան Ին, որը հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի նախագահի, վահագիտի ու արտգործնախարարի հետ:

Չլուսատառական արտավորութեամբ
ըարի ացցի հիմնական արդիւնքն,
անշուշտ, «ՀՀ կառավարութեան
եւ ԶժՀ կառավարութեան միջեւ
սովորական անձնագրեր կրող ան-
ձանց համար մուտքի արտօնագրի
պահանջի փոխադարձաբար վե-
րացման մասին» համաձայնագիրն
է, ինչը կարող է խթանել Հայաս-
տանում չինական ներդրությների
ներդրաւման գործընթացին, ինչ-
պէս նաեւ՝ տուրիզմի զարգացմա-
նը: Այս համատեքստում վարչա-
պետ Նիկոլ Փաշինեանը առաջար-
կել է համատեղ քննարկել նաեւ
օդային ուղղիղ հաղորդակցութեան
հաստատման հեռանկարները: Այս
առաջարկութիւնը, կարծես թէ,
արժանացել է չինաստանցի բարձ-
րաստիճան հիւրի հաւանութեանը
եւ յուսանք, որ Երեւանում ստո-
րագրուած պատմական համաձայ-
նագիրն ու բանաւոր պայմանաւոր-
ուածութիւնները կը դառնան երկ-
կողմ յարաբերութիւնների զար-
գացման կարեւոր ազդակ:

կացած է առաջ ագեադ.
Երէկ երկուստիք կարենորուել
է Հիւսիս-հարաւ աւտոմայրուղու
կառուցման գործում համագոր-
ծակցութիւնը։ Ընդ որում՝ շատ
կարենոր է, որ այն դիտարկում է
ոչ միայն որպէս ճանապարհային

Ենթակառուցուածքի զարգացման
ծրագիրը, այլեւ հաղորդակցութեան
միջանցքի ձեւաւորման հարաւո-
րութիւն, որը կարեւոր օղակ կա-
րող է հանդիսանալ «Մէկ գոտի,
մէկ ճանապարհ» նախաձեռնու-
թեան համատեքստում։ Ուշագրաւ-
է, որ Զինաստանի ԱԳ նախարարը
Հիւսիս-հարաւ աւտոմայուրուս նա-
խագիծը դիտարկել է տարածաշր-
ջանային զարգացման եւ կայունու-
թեան ապահովման համատեքստում։
Սա խօսում է այն մասին, որ
Պեկինը հայշ-չինական յարաբերու-
թիւնները դիրտարկում է աւելի

կլորաց ռեգիստրաց ամսաթեքստում
Վան իի երեւանեան ացը կա-
րեւոր, նոյնիսկ պատմական իրա-
դարձութիւն է եւ յուսանք, որ մեր
իշխանութիւնները պատկերացնում
են այս ազգական ազգային ազգային

Են հայ-չինական յարաբերութիւնների խորացման եւ զարգացման կարեւորութիւնն ու նշանակութիւնը
Կլրբալ քաղաքականութեան մէջ այլեւս հնարաւոր չէ չնկատել Շահ Հաջ Աբդ Ալ Համադ առաջին պատմութիւնը

Զինաստանի ազդեցութեան հարա-
ճուն աճը ու այս պարագայում հայ
չինական յարաբերութիւնները կա-
րեւոր, անգնահատելի դեր ունեն
Հայաստանի արտաքին քաղաքա-
կանութեան դիւերսիֆիկացման
գործում, ինչն, անշուշտ, նպաստե-
լու է մեր երկրի ինքնիշխանու-
թեան ամրապնդմանը, սուբեկտու-
թեան մեծացմանը, տարածաշրջա-
նում կայտնութեան ամրապնդմա-
նը, ինչը շատ կարեւոր գործօն է

ԱՆԻԱՄԱՐԺԵՔՈՒԹԵԱՆ ՄՈԼԱԽՈՏՈՂ

Ընդդիմագիր քարոզչածիցց-
ները շարտնակում են թէժ պահել
«Հայաստանցի-ղարաբաղցի» թե-
ման՝ ընթացս աց անհեթեթ դիս-
կուրսի համար մեղադրելով իշխա-
նութիւններին: Խակ շարքային քա-
ղաքացիները՝ ինչպէս Հայաստա-
նում, այնպէս էլ Արցախում, այս
ինքորմացիոն թոհուբոհում չեն
կարողանում հասկանալ, թէ ինչ է
տեղի ունենում իրականում:

Համականալի է, որ տասնամեռները շարունակ Ատրպէջճանն էր ձգուում ցանկացած զնով հակասութիւններ սերմանել Հայաստանի եւ Արցախի միջեւ, ու հիմա, երբ Հայաստանում կամ Արցախում որեւէ անուղեղ որեւէ հարթակից կամ սոցկացքերում այս թեմայով լիմարութիւններ է դուրս տալիս, նրան պէտք է պարզապէս մի կողմ քաշել եւ բացատրել (ցանկալի է՝ առանց առողջութեան կարճատել քայլքայման հանգեցնող մեթոդների), որ դա անթույլատրելի է: Ընդ որում՝ դա պէտք է անել հնարաւորինս անսաղմուկ: Այս դէպքում աղմուկն առաջին հերթին ատրպէջճանցիներին է ձեռնտու, եւ հենց նրանք են խոշորացոյցով հետեւում հայկական մամուլին ու սոցկացքերին՝ այդ թեմայով «բլթոցներ» յայտնաբերելու եւ քարոզչական նպատակներով օգտագործելու համար:

իսկ ի՞նչ է տեղի ունենում մեզ
մօտ: Թեման սրուեց յատկապէս
Քոչարեանի դատավարութեան
համատեքստում, ընդ որում՝ նրանց
համար, ովքեր ծանօթ էին Քոչար-
եանի անցած ուղուն, միանգամ այն
սպասելի էր, որ նա անպայման
շահարկելու է «Հայաստանցի-դա-
րաբաղցի» թեման: Վերջին հա-
շուով, Քոչարեանը կեանքում ինչի
հասել է՝ հասել է դարաբաղեան
խնդիրը շահարկելով, ոտ նրա

ուամիջոցները: Ու զարմանալի «զուգադիպութեամբ»՝ դրանք ճիշտ այն նոյն լրատուամիջոցներն ու «նախաձեռնութիւններն» են, որոնք զբաղուած են բացառապէս Ռոբերտ Քոչարեանին ու միւս նախկիններին պաշտպանելով (Ենթադրաբար՝ ոչ առանց նիւթական խրախուսման): Պարզ ասած՝ Հենց Քոչարեանին ու միւս նախկիններին ստարող լրատուամիջոցներն են Հայաստանում աղմուկ բարձրացնում «Հայաստանցի-ղարաբաղցի» դիսկուրսի շուրջ ու դրանում մեղադրում իշխանութիւններին: Ու այնպիսի տպաւորութիւն է ստեղծում, կարծես «Հայաստանցիների» միակ երազանքը օր առաջ «Ղարաբաղը ծախելն է», պարզապէս Քոչարեանը թույ չի տալիս:

Եւ սա՝ այն դէպքում, երբ
Հայաստանն ու Արցախն ըստ էլու-
թեան ծիասնական օրգանիզմ էն,
ու Արցախին հասցուած ցանկա-
ցած հարուած հարուած է լինելու
ծիասնական հայրենիքին (պա-
տամիան հարուածն էլ ծիասնա-
բար ենք հասցնելու), եւ այս
անառարկելի ճշմարտութիւնը
որեւէ մէկը կասկածի տակ չի
դնում: Բացի մի քանի անհամար-
ժէքներից, ովքեր կամ ուղեղ չու-
նեն, կամ դրա համար վարձատր-
ուում են (հնարաւոր է՝ տարբեր
ուժակին բեւեռներից):

Յ.Ք. Բնութեան մէջ տարբեր կենդանիներ վտանգի դէպքում տարբեր ձեւերով են պաշտպանուում: Որոշ կենդանիներ փախչում են, ուրիշները՝ թաքնուում (նաեւ գոյնը փոխելով), կան նաեւ թունաւոր կենդանիներ, բայց ամենատհաճը մկունան է՝ վտանգի դէպքում գարշահոտ է արձակում ու ապականում շրջապատը:

Նաեւ ՀՀ խնդրի կարգաւորման
գործընթացում:

Առևասարակ՝ Հայաստանի ար-
տաքին քաղաքականութիւնը պէտք
է դուրս գայ իներցիոն ռեժիմից
ու դառնայ նախաճեռուղական բո-
լոր ուղղութիւններով, հակառակ
պարագայում՝ աշխարհի ուժային
կեդրոններում կը նուազի հե-
տաքրքրութիւնը մեր երկրի նկատ-
մամբ ու անցած տարի Հայաստա-
նում տեղի ունեցած մասշտաբային
իրադարձութիւններն այդպէս էլ
չեն կապիտալիզացուի արտաքին
յարաբերութիւններում՝ վերած-
ուելով չօգտագործուած հնարաւո-
րութեան, ինչն անդառնալի կո-
րուստ կը լինի արագ զարգացող
աշխարհի պարագայում։ Մեր իշ-
խանութիւնները պէտք է հասկա-
նան, որ Հայաստանի արտաքին
գործընկերների համար ոչ այնքան
կարեւոր է բուն յեղափոխութեան
փաստը, որքան՝ դրա կիրառական
արդիւնքները, կապիտալիզացիան։

«ԱՐԱԿՐԵ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐԸ»

Մասնիչ

ՄԱՍԻՄ ՀԱԲՐԱՅԱՅՐԱ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԸ
ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԵԱՄՏԵԱՆ ԱՆԵՐԻԿԱՅԻ ԾՐԹԱՅԻ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՈՐԵՆ
ՎԱՐԵԱԶԱՊԱՐԵԱՆ

MASSIS Weekly

**Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party
of Western USA**
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net

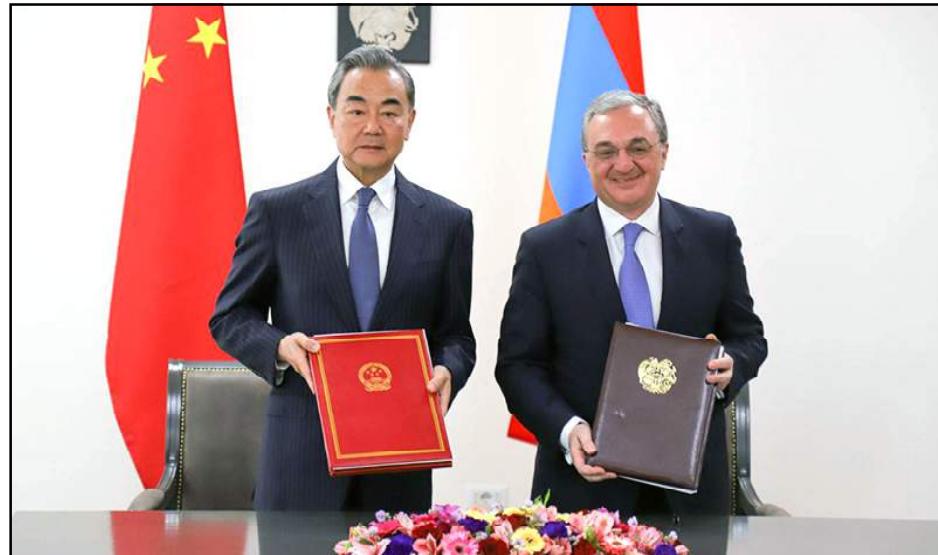
<http://www.massweekly.com>
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

LntR

Չինաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարը Հանդիպած է Հայաստանի Ղեկավարութեան Հետ

Դայաստանի արտաքին գործոց նախարար Զօհրապ Մնացականեան
եւ Զինաստանի իր պաշտօնակից՝ Վան Ին

Վերջին շրջանին Հայաստանի
եւ Զինաստանի միջեւ յաճախակի
դարձած բարձրաստիճան պաշտօ-
նական փոխայցերը, հանդիպում-
ները կը վկայեն երկողմ յարաբե-
րութիւններու դրական զարգաց-
ման մասին, ինչին հայ հասարա-
կութիւնը շատ լաւ կը վերաբերի:
Այդ մասին յայտարարած է վար-
չապետ Նիկոլ Փաշինեանը՝ ընդու-
նելով Զինաստանի Պետական խոր-
ուրդի անդամ, արտաքին գործոց
նախարար Վան ինք:

Րագրումը, որ կը նպաստէ ոչ
միայն մարդասիրական, այլեւ գոր-
ծարար կապերու զարգացման եւ
ներդրումներու ներգրաւման: Այս
ծիրէն ներս վարչապետը առաջար-
կած է համատեղ քննարկել նաև
օդային ուղղի հաղորդակցութեան
հաստատման հեռանկարները:

Զինաստանի Արտաքին գործոց
նախարարի խօսքով՝ իր երկիրը կը
կարեւորէ երկխօսութեան ամրապն-
դումը, փոփշահաւաէտ գործակցու-
թեան զարգացումը, եւ Փեքինի մէջ

Φωγζήνεκանը նշած է, որ վեր-
ջերս Զինաստան կատարած այցի
ծիրէն ներս շատ արդիւնաւէտ
հանդիպումներ ունեցած է երկրի
նախագահի, վարչապետի, գործա-
րարներու հետ եւ ուրախ է, որ
քննարկումներու արդիւնքներով
ձեռք բերուած են յատակ պայմա-
նաւորուածութիւններ՝ փոխշահա-
ւէտ համագործակցութիւնը զար-
գացնելու ուղղութեամբ:

Կառավարութեան ծեկավարը
կարեւորած է Երեւանի մէջ Հայստ-
անի եւ Զինաստանի արտաքին
գործոց նախարարներու կողմէ «ՀՀ
Կառավարութեան եւ Զինաստանի
Կառավարութեան միջեւ սովորա-
կան անձնագրեր կրող անձանց
համար մուտքի արտօնագրի պա-
հանջի փոխադարձաբար վերաց-
ցման մասին» համաձանսորի առո-

գութիւնը կազմակերպութեան աշխատավորութեան գործութիւնը՝
ըստ նախարարը:

Նիկոլ Փաշինեանը երախտագի-
տութիւն յայտնած է Լեռնացին Ղա-
րաբաղի հակամարտութեան հարցի
վերաբերեալ Զինաստանի հաւասա-
րակշռութ դիրքորոշման համար:

Զինաստանի արտաքին գոր-
ծոց նախարարի գլխաւորած պատ-
ուիրակութիւնը ընդունած է նաեւ
նախառաջ Առնել Մասոսկեանու:

Երեւանի «Գրիգոր Լուսաւորիչ» Փողոցը
Պիտի Անուանափոխութիւն կատարվի՝
«Սուլը Գրիգոր Լուսաւորչի Փողոց»

Երեւան քաղաքի Կեդրոն վարչական շրջանի «Գրիգոր Լուսաւորչիչ» վայրության մասին՝ անուանափոխությունը և առաջարկը համապատասխան է այս օրու պատճենի համապատասխան մասին:

սախագլիթրն:

Գրիգոր Լուսաւորիչը հայ
եկեղեցւոյ հոգեւոր Հայրերու կող-
մէ դասուած է աւագ սուրբերու
կարգին, այնուհետեւ դասուած
համաքրիստոնէական սուրբերու
շարքին:

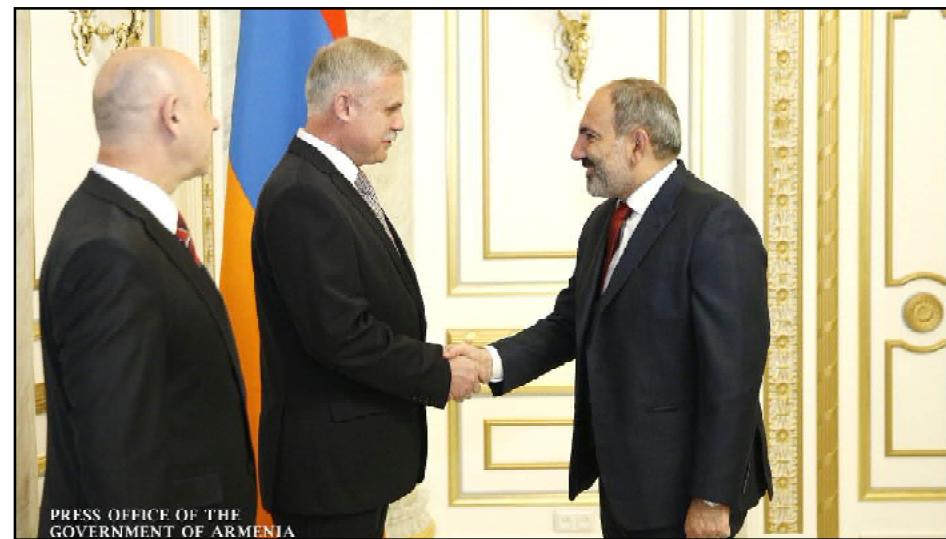
Նախագիծին մէջ նշուած է, որ
Գրիգոր Լուսաւորիչի անուամբ կոչ-
ուած փողոցը Ներկայիս Հրնդգրկեր

«Սուրբ» ածականը, ինչը անհրաժեշտ է շտկել, հաշուի առնելով այն հանգամանքը, որ հայ ազգը առաջինն է, որ քրիստոնէութիւնը ընդունած է որպէս պետական կրօն:

Նոյն նիստի ժամանակ Երեւանի աւագանին բուռն քննարկումներէ ետք մերժած է Մովսէս Խորենացի փողոցի եւ Մաշտոցի պողոտայի անուններուն առջեւ «Սուրբ» բառը աւելցնելու առաջարկ:

«ՀԱՊԿ-ը Հայաստանի Անվտանգութեան Համակարգի Կարեւորագոյն Տարրերէն Մէկն է». Փաշինեան Ընդունած է Զասը

Դայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան կ'ընդունի Սբանհսլաւ Զասին

Հաւաքական անվտանգութեան
պայմանագրի կազմակերպութեան
(ՀԱՊԿ) գլխաւոր քարտուղարի թեկ-
նածու, Պելառուսիայի Անվտան-
գութեան խորհուրդի պետական
քարտուղար Մթանիսլատ Զաւը ըն-
դունած է Հայաստանի վարչապետ
Նիկոլ Փաշինեանը:

Վարչապետը կարեւորած է
ՀԱՊԿ գլխաւոր քարտուղարի թեկ-
նածութեան հարցի վերաբերեալ
կազմակերպութեան անդամ եր-
կիրներու միջնեւ համաձայնութեան
գալու փաստը: «Ուրախալի է, որ
համաձայնութեան եկանք, որ 2020
թուականի Յունուարի 1-ից ոռ-
տացիոն ակզենտով Դուք կը ստանձ-
նէք ՀԱՊԿ գլխաւոր քարտուղարի
պաշտօնը:

ՀԱՊԿ-ը հանդիսանում է ՀՀ անվտանգութեան համակարգի կառեւողաբան ասունենալու մեջ:

Հայաստանը շահագրգռուած է այդ
կառուցի արդիւնաւէտ աշխատան-
քում։ ՀԱՊԿ գործունէութիւնը մեր
տարածականութիւնը պէտք է նպաս-
տի հաւասարակշռութեան եւ խա-
ղաղութեան պահպանմանը», - նշած
է Նիկոլ Փափառեանը։

ՀԱՊԿ գլխաւոր քարտուղարի
պաշտօնը թափուր մնացած էր
Հայաստանի ներկայացուցիչ Եռուրի
Խաչատրովի ետ կանչում էն ետք:
Անոր նկատմած մեղադրանք առա-
ջադրուած էր «Մարտի 1»-ի գոր-
ծով սահմանադրական կարգը տա-
պալելու համար: Յիշեցնենք, որ
աւելի վաղ Հայաստանը համաձայ-
նութեան էիր գար ՀԱՊԿ գլխաւոր
քարտուղարի պաշտօնին Ոելառուս-
իայի թեկնածուի հարցի շուրջ:
Պաշտօնական Երեւանը նպատակա-
յարմար էիր գոտած աւելի վաղ անոր
ոնունի Հայաստանի մէջ:

Տարուան Առաջին Եռամսեակին Հայաստանի Տնտեսական Աճը Կազմած է 7,1 Տոկոս

Առնուազն 62 միլիառ դրամով կը գերակատարուի այս տարուան պիտածէի եկամտային մասը, յայտարարած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը՝ իր մօտ պետական կառավարման մարմիններու ղեկավարներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցած խորհրդակցութեան ժամանակ:

լիսի 1-ից կ'աւելանան, եւ այդ
նպատակին կէս տարուայ համար
կը տրամադրուի 6,8 միլիառ դրամ,
ուսուցիչների աշխատավարձերը
պէտք է բարձրացնենք եւ դրա
համար այս տարի անհրաժեշտ կը
լինի 3,5 միլիառ դրամ։ Մենք
պէտք է մնացած միջոցների մասով
կայացնենք որոշումներ։ Խօսքը մօ-
տաւորապէս 45 միլիառ դրամի
մասին է, որի շուրջ պէտք է ճիշդ
որոշում կայացնենք, թէ ինչպէս
ծախսել այդ գումարը», - ըստ
վարչապետի պաշտօնական կայքի-
թին, ուսած է Փախ, ինեանո։

Վարչապետը նշած է, որ այս
տարուան առաջին եռամսեակի տու-
եաներով՝ կայ համախառն ներքին
առին ու 7 1 տոկոս աճ։

Ասրագիջանի Պաշտպանութեան Նախարար Փախուստի Դիմած է Առաջնագիծէն

Ատրպէջճանի պաշտպանութեան նախարար Զաքիր Հասանովը վը վերջերս փախուստի դիմած է առաջնագիծէն, քանի որ յայտնուած էր հայ դիրքապահներու վերահսկողութեան ներքոյ՝ կառավարութեան նիստէն ետք լրացրողներու հետ ճեպագրուցի ընթացքին յայտարարած է Անվտանգութեան խորհուրդի քարտուղար Արքէն Գրիգորեանը:

«Վերջերս իրենց պաշտպա-
նութեան նախարարը յայտարարել
էր, որ Հայաստանի Հանրապետու-

թեան պաշտպանութեան նախարարին կը դիմաւորի Երեւանում կամ այլ տեղ: Իրականում նա, այս վերջերս առաջին գիծ գալով, փախուստի էր դիմել մեր զինուածութերի կողմից վերահսկողութեան տակ վերցուելուց յետոյ», - նշած է Գրիգորեանը: - «Այց է ունեցել սահման, որից յետոյ փախուստի է դիմել, որովհետեւ յայտնուել էր մեր զինուածութերի վերահսկողութեան տակ», - մանրամասնած է Անվտանգութեան խորհուրդի քարտուղարը:

«Людвигт'п»

ՅԱՐՈՒԹՅ ՏԵՐ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

ի տես անցնող մի քանի օրեւ-
րուն Հայստանի մէջ արձանագ-
րուող զարգացումներուն, ՀՅԴ Հա-
յստանի Գերագոյն Մարմինի ներ-
կայացուցիչ հշխան Սաղաթելեան
եւ նոյն մարմնի անդամ Արթուր
Խաչարեան յայտարարեցին «Մեր
հիմնական կոչն է. լրջացէ՛ք»: Իրենց
այս կոչը մեզ մղեց խորհրդածու-
թեանց, որոնք կը ներկայացնենք
այս յօդուածով:

Լուրջ կամ լրջութիւն բառը
խորունկ իմաստ ունի: Ան իր մէջ
կը պարփակէ զգօնութիւն, սթա-
փութիւն, արթնութիւն, զգաստու-
թիւն, ծանրախոհութիւն, խոհե-
մութիւն, պարկեշտութիւն եւ նման
կարեւոր նշանակութիւն ունեցող
իմաստներ: Հետեւաբար, այս բոլո-
րը նկատի առած, եկէք փորձենք
լրջօրէն քննարկել իրավիճակը:
Անժեստէ կ համանութեն, ե

Անժխտելի իրականութիւն է,
որ 2018-ի Թաւշեայ յեղափոխութիւնը նոր չունչ լաւատեսութիւն, խանդավառութիւն եւ յոյս բերաւ մեր ժողովուրդին, հայրենիքի թէս սփյուռքի տարածքին: Միայն փակութեղով եւ քարացած մտայնութեամբ մարդիկ անկարող են տեսնելու այս իրողութիւնը, որովհետեւ կոյք մարդն իսկ զգացմունքներով «տեսաւ» այն: Ու ի տես այս զարգացման, ամէն ողջ միտ հայի համար բնական պէտք է դառնայ ամէն զնով նախանձախնդիր ըլլալ այս նոր իրավիճակի ամրակայման ու բարգավառացման:

Թաւշեայ յեղափոխութիւնը
նաեւ փաստեց նախորդ իշխանութեանց վարած քաղաքականութեան սնանկութիւնը: Երկրի ազգաբնակչութեան մտահոգիչ նուազումը,
արդար իրաւակարգի մը բացակայութիւնը, փոքրաթիւ անհատներու ահաւոր հարստացումը, ժողովուրդի լայն խաւերու աղքատացումը,
պետութեան արտաքին պարտքի ահաւոր կուտակումը, երկրի ընդերքի անխնայ թալանը, միքանի օրինակներ են միայն այդ սնանկ ու կործանիչ քաղաքականութեան: Հետեւաբար, որեւէ փորձ վերակենդանացնելու նախորդը, առելի ժխտական հետեւանքներ պիտի ունենայ ոչ միայն Հայաստանի, այլ նաեւ սիիւլքահայութեան ապագային համար: Ուրեմն, բոլորս պէտք է ջանանք կանխատեսել այդ-պիսի փորձերու հաւանականութիւնները եւ կանխարգիւել զանոնք:

Նախկին իշխանութիւններէն
կը սպասէնք եւ արդեն իսկ տեսած
ենք, որ անոնք իրենց անձնական ու
հատուածական շահերուն համար
երբէք չեն վարանած ոտնակոյխ
ընելու մեր ազգային շահերը: Վկայ՝
Հոկտեմբեր 27-ն ու Մարտի 1-ը.
վկայ՝ Կեղծուած ընտրութիւններն
ու «ընտրուածները» փշալարերով
ու թիկնապահներով ժողովուրդէն
հեռու պահելու վախը. վկայ՝ Հա-
յաստանի ու ազգավարական արժէք
ներկայացնող հաստատութեանց
«գոյք պարտքի դիմաց» ծախուիլն
ու Հայաստանի ընթերքի թալանը:
Հետեւաբար, լրջանալու կոչը շատ
հրատապ ու անհրաժեշտ է եւ այդ
կոչին առաջինը պէտք է անսան
նախկին իշխանութեանց ներկայա-
ցուցիչները, մէջն ըլլալով կոչը
հնչեցնողները: Ժողովուրդը չէ մոռ-
ցած, որ ինքինք Հայաստանի
«միակ տղամարդը» համարողին
հլու հնապանդ ծառայողները այսօր
ժողովրդավարութիւննէ կը քարո-

զեն: Ժողովուրդը չէ մոռցած, որ
քսան տարի Հայաստանի պետակա-
նութեան հիմքերը փորողները այ-
սօր կ'այսպանեն մէկ տարուան կեանք
չունեցող իշխանութիւնը, որ չէ
բարելաւած իրավիճակը: Ժողո-
վուրդը չէ մոռցած, որ ազնուու-
թիւն չէ Արցախի Հանրապետու-
թիւնը չճանչնալուն համար դաւա-
ճան համարել Հայաստանի այն
իշխանութիւնը, որուն մասնակից
չեն եւ ապա քսան տարի լոել այդ
մասին, երբ իշխանութեան մաս-
նակից են: Ժողովուրդը չէ մոռցած,
որ ազնուութիւն չէ քսան տարի ի
քաղաքական մենիշխանութեան մաս
կազմել եւ իշխանութիւնը կորսնց-
նելէ ետք այսպանելի գտնել այդ
վարչաձեւը: Ժողովուրդը չէ մոռ-
ցած, որ ազնուութիւն չէ մասնա-
կից դառնալ պետական հաստա-
տութիւններու հարստահարման եւ
դուրս քալէ ետք քննադատել այդ
վարչը: Ժողովուրդը չէ մոռցած,
որ երկիրը արկծախնդրութիւննե-
րէ զերծ պահելու կոչեր արձակող-
ները ինչպիսի դեր ունեցան սպան-
նութիւններու եւ այլ դաւերու
կազմակերպման մէջ: Ժողովուրդը

չէ մոռցած, որ Հոկտեմբեր 27-ի սպանդը կատարած Նայիրի Յունանեանը, իր արարքէն անմիջապէս ետք հեռախօսավիճ կապ հաստատած է Հրանտ Մարգարեանի հետ, իմանալու համար թէ ե՞րբ պիտի համնի խոստացուած օգնութիւնը:

ՄԵՆՔ ՀԱւատացողն ենք մեր

ժողովուրդի զգնութեան եւ անշահախնդիր հայրենասիրութեան: Մեր ազգի գլխուն եկած դժբախտութեանց պատճառները պէտք է փնտուել իրենց անհատական կամ հատուածական մասնակի շահերը մեր ազգային ընդհանուր շահերէն վեր դասող եւ կամ այդ շահերը իրենց մենաշնորհը համարող մարդուց թիւր մտացնութեանց մէջ: Հետեւաբար, ջանք պէտք չէ խնայենք մերկացնելու այդ թիւր մտացնութիւնները, յօդուա ազգային առողջ մտացնութեան զարգացման:

Ճիշտ այդ նպատակին կը ծառայէր «Մասիս»ի Յ Յունուար 2009-ի թիւով հրատարակուած մեր «Իշխանափոխութիւն՝ Մտաճնափոխութեամբ» յօդուածը, ուր կը կարեւորէինք մտաւորականութեան դերը, «Բարեկաւելու ժողովուրդի մտածելակերպը եւ գոյացնելու իրենաւոնքներուն ուսուակեր սահա-

իրաւունքներուն գիտակից քաղա-

Քացիական արթուն հասարակութիւն», ինչպէս նաեւ «Ժողովուրդի ուժաւորումով նպաստելու երկրի ու պետականութեան հզօրացման»:

Ճիշտ այդ նպատակին կը ծառացէր նաեւ «Մասիս»ի 10 թունուար 2004-ի թիւով հրատարակուած մեր «Ժողովուրդի Քայլը» յօլուածը, ուր կը նշէինք. «Աշխարհի վրայ չկայ աւելի հզօր ուժ, քան համոզումով ու հաւատով զինուած ժողովուրդ մը, որ կը քալէ իր իտէալները մարմնաւորող առաջնորդի մը ղեկավարութեամբ։ Անոր երթը յաղթական է ու չկայ արգելք, որ չկրնար յաղթահարել։ ...Ի՞նչպիսի ժողովուրդ մըն ենք մենք այսօր եւ դէպի ո՞ւր կ'երթանք։ Ունի՞նք արդեօք նոյն ճակատագիրը դիմագրաւոր մէկ ազդի զաւակներ ըլլալու գիտակցութիւնը։» Մեր յօլուածը կը վերջացնէինք հետեւեալ հաստատումով. «Մեր հարցումին պատասխանը ժողովուրդը պիտի տայ իր առնելիք քայլերով։» Հարկ եղաւ սպասել 14 տարի, մինչեւ որ ժողովուրդը քայլ առաւ, առաջնորդութեամբ նիկոլ Փաշինեանի եւ

Ծար.ը էջ 18

Կազմակերպութեամբ՝
Հ.Ս.Մ.-ի Տիկնանց Վարչութեան
ի նպաստ՝
ՄԱՍԻՄ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

ԾԻԾԱՂԻ ԵՐԵԿՈՅ

Երեկոն կը խանդավառէ՞ն՝

Հիմաքար՝ Տաղանդաւոր Երգիչ
ԱՕՖԻՔԸ “MISTER X”

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ
ՇԱԲԱՁ. 1 ՅՈՒՆԻՍ. 2019

Երեխյեան ժամը 8:30-են սկսեալ
ՀԿՄՍ-ի Կենոռոն՝ 1060 N. Allen Ave., Pasadena, California

Տոմսերը ապահովելու համար դիմել
Կարինէին (626) 755-4773

URBUND \$60

Թուրքիոյ Մէջ Իսլամացած Հայերը

4. ՄՈԼՈՅԵԱՆ

Հիւսիսային Ամերիկայի
Արեւմտեան թեմի «Չուարթնոց»
Մշակութային Մարմնի եւ Պոլա-
հայ Միութեան կազմակերպու-
թեամբ, Մայիս 21ին, 2019, երեկոյ-
եան ժամը 8:00ին, առաջնորդարա-
նի Գալայնեան սրահին մէջ տեղի
ունեցաւ շահեկան նախաձեռնու-
թիւն մը Թուրքիոյ մէջ իւլամա-
ցած հայերու մասին:

Թեմիս բարեջան առաջնորդ՝
Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեա-
նի Հովանաւորութիւնը վայելող
սոյն ձեռնարկին իրենց մասնակ-
ցութիւնը բերած էին Հ.Բ.Ը.Մ.ը, Նոր
Սերունդ Մշակութային Միութիւնը,
Թէքեան, Պոլսահայ, Իրանահայ, Իրա-
քահայ եւ Համազգային միութիւն-
ներն ու Ապրիլ գրասունը:

Կազմակերպիչ յանձնախումբը անունով ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Զուարթնոց Մշակութային Մարմնի ատենապետ Տոքթ. Սիմոն Սիմոնեան: Ան հակիրճ կերպով բնութագրեց թէ ինչպէս հայոց ցեղասպանութեան զոհ գացած մէկու կէս միլիոն հայերու կողքին կային նաեւ ջարդէն մագապուրծ ազատած հայեր, որոնք դաժան պայմաններու բերումով, հարկադրուած էին իւլամանալ եւ որոնց շառաւիղոներուն թիւը ներկայիս պատկառելի թիւ մը կը կազմէ:

Այսուհետեւ խօսք առաւ նախ-
կին պոլահաց եւ ներկայիս քանա-
տահաց ծանօթ ազգայիններէն դաշ-
նակահար, մանկավարժ եւ հրապա-
րակագիր Ռաֆֆի Պետրոսեան։
Յարգելի զեկուցաբերը իր ելոյթին
մէջ հապանցիկ ակնարկով անդրա-
դարձաւ 104 տարիներ առաջ ահա-
ւոր ջարդի եւ բռնազաղթի են-
թարկուած, թրքական եաթաղանի
հայ զոյներու ինչպէս նաեւ իսլամա-
ցած թաքուն եւ ծպտեալ հայերու
մասին։ Հստ իրեն ծպտեալ հայերու
շառաւիղէն վերապրողներու մե-
ծամասնութիւնը՝ (թիւով շուրջ
100,000) ներկայիս կը բնակին

Տիգրանակերտ (այժմ **Տիւրպէ-քիր**) քաղաքին մէջ: Նախքան ցեղասպանութիւնը Թուրքիոյ մէջ հայերն ունէին 2500 եկեղեցի, 400 վանքեր, բազմահարիւր դպրոցներ եւ առեւտրական հաստատութիւններ: Ներկայիս Խմբանպուլ քաղաքէն դուրս մնացած է 5 գործօն եկեղեցի, որոնց մեծագոյնն է **Տիգրանակերտի Սուրբ Կիրակոս եկեղեցին:** Արդարեւ այս եկեղեցին վերանորոգուած է 2015ին, որուն բացումին ներկայ եղած են 4000է աւելի հոգիներ, որոնց մեծ մասը ծառեալ էին: Իսկ ցեղասպանութեան 100-ամեակին առիթով միեւնոյն եկեղեցիի մէջ սարքուած համերգին մասնակցած են 2000 ծառեալ հայեր:

Վերջին տասնամեակին Ռաֆֆի
Պետրոսեանի նախաձեռնու-
թեամբ, իսլամացած ծպտեալ հա-
յերու խումբեր, զքօսաշըջային
պտոյտներ կատարած են դէպի
Հայաստան։ Անոնք իրենց արմատ-
ներուն մօտէն ծանօթանալի ետք
ոմանք մկրտուած են եւ առաւել
հայացած վերադարձած տուն։
Անոնցմէ Սէլիմը ուզած է մնալ
Հայաստան եւ իր անունը փոխած
է Սեւանի...։ Իսլամացած շատ հա-
յեր կան ներկայիս քիչ մը ամէն
տեղ, մասնաւորաբար՝ Ուրֆա, Ան-
թէա, Մարտին, Վան, Ասսուն եւ

Համ շէնս: Դժբախտաբար Համ շէնի
հայերը իսլամացած են 3-4 դար
առաջ: Այսուհանդերձ անոնք կառ-
չած կը մնան իրենց արմատներուն
եւ կը պահեն իրենց ուրոյն հայադ-
րոշմ բարբառը եւ ոմանք կ'ըսեն
«Ես հայ չիմ, ես թուրք իմ»...:
Նշենք նաև որ Տէրսիմի եւ Համ-
շէնի հայերն արդէն ունին իրենց
հայրենակցական միութիւնները:

Հետաքրքրական էր իմասնալ
որ Աղթամարի հայոց Ս. Խաչ
եկեղեցիի վերանորոգութեան գլխա-
ւոր նախաձեռնութիւնը Եաշար
Քամալ անունով Հոչչակաւոր զրող
եւ լրագրողին կը պատկանի: Ար-
դարեւ, ան իր մահուընէ առաջ իր
շուրջիններուն իմացուցած է որ
հայ արմատներ ունի...: Իմացանք
նաեւ որ հայ արմատներ ունեցող
բազմաթիւ զինուորներ կան թրքա-
կան բանակին մէջ եւս, բայց անտոնք
չեն կրնար տիրանալ աւելի բարձր
պաշտօններու: Պարագան նոյնն է
նաեւ պետական եւ այլ պաշտօնա-
կան հաստատութիւններէ ներս պաշ-
տօնավարողներուն: Խտրականու-
թիւն ամենուրենք....:

**Ուաֆչի Պետրոսեան յորդո-
րեց երեւան հանել ծպտեալ հայերը
եւ համագործակցիլ անոնց հետ,
քանի որ վերադառնալով իրենց
արմատներուն՝ կրնան օգտակար
ըլլալ նաեւ հայութեան:**

Միւս կողմէ կ'իմանանք թէ
Թուրքիոյ մէջ ներկայիս կան աւել-
լի քան 100,000 թաքնուած հայեր:
Իսկ խառն ամուսնութիւններու բե-
րումով, հայ արմատներ ունեցող-
ներու թիւը կը գնահատուի քանի
մը միլիոնի:

Սոյն շահեկան միջոցառութիւն կման խօսքը կատարեց Գերշ. Տ. Յովնան Սրբազնի ներկայացուցիչ հոգէ. Տ. Տաճատ Ե. Վրդ. Եարտըմեան: Ան անդրադառնալով ցեղասպանութենէն ետք ստեղծուած նոր իրավիճակի մասին՝ յայտնեց թէ տակաւին կան հարիւրաւոր հարցութեներ, որոնց պէտք է պատասխանել: Անոնց մասին արդէն սկսած են իրենց բնութափութը կատարել Թաներ Ագշամ, Իիւմիւտ Թուրք եւ ուրիշներ: Այնուհետեւ յարեց. «...Կեանքի նաւակն իւրհետքը թողած է մեր վրայ...: օր մը այդ նաւակը պիտի հասնի իր ափեռուն...»:

Գնահատելի նախաձեռնութիւն
մը արդարեւ, որուն համար կը
նախատեսուէր աւելի բազմամարդ
հասարակութիւն մո:

Գլխաւոր Հիւպատոս Արմեն Բայբուրդեանը
Մասնակցել է Գալիֆորնիայի Առեւտրի
Միջազգային Ֆորումին

մակարգին եւ գործարար դաշտին
առնչուղ խնդիրները քննարկելու
համար:

Միջոցաւումների ընթացքում
գլխաւոր հիւպատոս Բայբուրդեա-
նը Գալիֆորնիայի նահանգապետ
Գավին Նիւսըմի (Gavin Newsom)
հետ զրոյցում երախտագիտութիւն
է յայտնել Կլենտելլում Հայ-ամե-
րիկեան թանգարանի կառուցման
նպատակին նահանգային պիտուծէ-
ից 5 մլն. տոլար յատկացնելու
որոշման համար: Նրանք անդրա-
դարձել են նաեւ Հայաստանի եւ
Գալիֆորնիայի գործակցութիւնը
խորացնելու խնդիրներին: Գալի-
ֆորնիայի փոխնահանգապետ Էլե-
նի Կունալակիսի (Eleni Kounalakis)
հետ գլխաւոր հիւպատոսը պայմա-
նաւորուածութիւն է ձեռք բերել
առաջկայում հանդիպելու եւ Գա-
լիֆորնիա-Հայաստան գործակցու-
թեան օրակարգը քննարկելու հա-
մար:

«Վէմ» Լարային Քառեակի Ելոյթը

ԳԵՂՐԳ ՔԵԾԿԵՐԵԱՆ

Թէքէեան Մշակութավին Միութեան Փաստինա-կլէնտէլ Մասնաճիւղի կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ Գալիֆորնիոյ Լոս Անձելըսի Համալսարանի (UCLA) «Վէմ» Լարային Քառեակի տարեկան երկրորդ համութը՝ կիրակի, 19 Մայիս 2019-ի երեկոյեան ժամը 6:00-ին, ԹՄ Միութեան Ալթատինայի Պէշէօթիւրեան կեղրոնի Մրաշին մէջ:

Աւելի քան հարիւր կոչնականներ կանուխէն փութացած էին վերոյիշեալ սրահը, ունկնդրելու հայկական երգն ու երաժշտութիւնը՝ օտար արուեստագէտներու կատարողութեամբ:

Մասնաճիւղի Վարչութեան կողմէ՝ Գէրորդ Քէօշկէրեան բարի գալուստ մաղթեց գաղութէս ներկայ գտնուող մշակութամէր ազգացններուն եւ ապա հրաւիրեց «Վէմ» Լարային Քառեակի գեղարուես-

Մայէսթրո Պողոսեան՝ ներկայացնելով խումբի անդամները, նշեց թէ անոնցմէ երկութը՝ առաջին ջութակահար ձի եռուն Ռւանկ եւ երկրորդ ջութակահար Այիքո Ռիմեթը շրջանաւարտ ըլլալով պիտի ձգէին խումբը, իսկ թաւ ջութակահար Մորկըն ՕՇէնըսի եւ Զէլիսթ ձէլուն ֆէկիս պիտի շարունակէին մնալ խումբին մէջ:

Գալով Մէծցո-Սօփրանօ Տանիէլ Մէկընին՝ որ հինգ տարիէ ի վեր անդամ է խումբին, պիտի շարունակէ մնալ: Տանիէլ 2015-ին գացած էր Հայաստան եւ առաջին անցամ ըլլալով հոն երգած էր Գեղուհի Ջիթչեանի «Մանուշակին» երգը, հեղինակին ներկայութեան: Տանիէլ մեծապէս տպաւորած էր հայրենի երաժշտասէր հասարակութիւնը:

Խնամքով պատրաստուած յայտագիրը ընթացք առաւ հետեւեալ կարգով: Լարային Քառեակի մեկնաբանութեամբ հրացուեցաւ իւաչատուրեանի «Կայանէ» պալէէն՝

տական ղեկավար Փրօֆէսօր Մովսէս Պողոսեանը, որ ներկայացնէ արուեստագէտներն ու ընթացք տայյացագրին:

Փրօֆէսօր Պողոսեան բարձր գնահատեց Թէքէեան Մշակութային Միութեան Միացեալ Նահանգներու եւ Գանատայի կեղրոնական վարչութիւնը՝ որ երկրորդ տարին ըլլալով, նիւթապէս սատար կը հանդիսանար «Վէմ» Լարային Քառեակին՝ որ ան գոյատեւէր եւ շարունակէր իր ազգօգուտ առաքելութիւնը:

Փրօֆէսօրը ապա իր երախտագիտութիւնը յայտնեց ԹՄ Միութեան կեղրոնական վարչութեան՝ որու հովանաւորութեամբ «Վէմ» Լարային Քառեակը կատարած էր շրջապտոյտ մը՝ հանդէս գալով Մոնթրիալի, Տիթրութի, Պոսթոնի, կլէնտէյլի եւ Ալթատինսայի մէջ: Ան ապա հապատութեամբ նշեց որ այս խումբը պիտի մէկնէր Մայր Հայրենիք, ելոյթ ունենալու քաղաքամայր երեվանի մէջ:

Ծնողքի մը Տպաւիրութիւնը՝ Աշակերտական Հայ Գնարերգական Երեկոյի Առթիւ

«Պտոյտ Մը Հայկական Թնարերգութեան Մէջ» (Քնարերգական Բանաստեղծութիւններու Երեկոյ Կատարողութեամբ՝ Հ.Բ.Ը.Ս. Վաշէ եւ Թամար Մանուկեան Երկրորդական Վարժարանի 10րդ կարգի Աշակերտներու, Դինգշաբթի, 23 Մայիս, 2019)

ՎԵՐԱՊԱՏՍՈՒԵԼԻ ՎԱՀԵ ԵԹՍԵՔԵՆԵԱՆ

Վերջին քանի մը շաբաթներուն, մէր 15 ամեայ տղան՝ Հրակը հնտաքրքրական եւ արտասովոր խանդավառութիւն մը կը ցուցաբերէր հանդէպ յայտագիրի մը, որ իր վարժարանի 10րդ կարգի աշակերտները կը պատրաստէին: Որպէս ծնողք, կրնացի մէր տան պատանիին մէջ տեսնել յայտագիրի մը հանդէպ հետաքրքրութեան աստիճանաւոր վերելք մը սկսած՝ շաբաթներ առաջ՝ «...Ոտանաւոր պիտի ըսեմ մինչ դասընկերուհիս հովահարը ձեռքին նազ պիտի լնէ...» արտայայտութիւններէն հասնելով մինչեւ - վերջին ժամերուն - հայելիին առջեւ անվերջ ինքիինք զննած ատեն մէրթ-ընդ-մէրթ «թիթեռնեայ փողկապս, շապիկս... շիտակ կեցած ե՞ն» հարցումներուն: Զգալի էր որ բան մը զինք հմայած էր: Թէրեւս զիս պիտի երկրորդէին ու իմ զգացմունքներուս միանալին ուրիշ ծնողներ եւս:

Մուտք կը գործէնք սրահէն ներս: «Սիրոյ Սեղան» մը, մաքուր եւ պարզ սէր ցոլացնող, կը դիմաւորէ հարաւիրուած հիւրերը, սփուռած ու լեցուն մէր պատմութիւնը, բարքերը ու հաւաքական ենթագիտակցութիւնը ցոլացնող մրգերով, զարթեղիններով եւ ըմպելիններով: Անդին՝ ծնողներ, ընտանիքի անդամներ եւ հիւրեր ակնկառուց կը սպասեն իրենց սիրասուն եւ գեղատիպար պատանիպարձանուհիներուն, որոնք շքերթով կու գան, ակնածանքով կ'աղօթեն՝ «Ճաշակեսցուքը» ու տօնական մթնոլորտ մը պարուերելով կը բազմին «Սիրոյ Սեղան»ին շուրջ:

Ամբողջ երեկոյեան, «Սիրոյ Սեղան»ին կը հնչեն մէր Հայ բանաստեղծներէն, ինչպէս՝ Մեծարենցէն, Վարուժանէն, Տէրեանէն, Թէքէեանէն, Թուլմանեանէն, Զարենցէն ու այլ գրողներու գործերէն տաղեր ու ասմունքներ: Ներկայ է նաեւ լեւոն Շանթը իր «Հին աստուածներ»ով: Իւրաքանչիւր մասնացող, երգով եւ կամ տաղերով, ինքնատիպ մեկնաբանութիւնով ու հայեացքով, տաղերգական պատկեր մը կը գծէ ունկնդիրներու մտքի պաստառներու վրայ, նոր գոյն եւ նոր եռանդ տալով մէր բանաստեղծներուն համտեսած եւ ապրած սիրոյ զգացմունքներուն: Քանի որ միեւնոյնն է մէրը եւ յաւերժ, թէկուզ հնչած մէկ դար

առաջ հսահակեանի «Թուչի մտքով տուն»ով եւ կամ հինգ դարեր առաջ քուչակներու հայրեններով: Չմոռնանք որ նաեւ հնչեց «Վալգ»ը: Նրբագեղ պատանի-պարձանուհիներ այս անգամ մէջ-մէկ պարընկերներ դարձած կը մէկնաբաննեն իսահատուրեանի «Դիմակահանդէս»ին եւ Շութաքովիչի «Երկրորդ»ը: Վալակը: Նկարահանման գործի լծուած են սրահի գրեթէ բոլոր բջիջացին հեռախօսներու: Պատանիներ իրենց ծնողաց եւ հարազատներուն կու տան այն նախահամը թէ օր մը, երբ անոնք Աստուծոյ կամ գով մեծնան ու դառնան չափահաս ու գտնեն իրենց կեանքի «Աէր»երը, ինչպիսի՞հ հարսներու ու փեսաներու կերպարներ պիտի ստանան:

Ոչ ո՞ք կը զգայ թաւալած վարկեանները եւ արդէն յայտագիրը հասած է իր աւարտին: Ոչ ո՞ք կ'ուզէ հեռանալ սրահէն, նեռարեալ պատանիները:

Կը յիշուին օրուան հերոսները՝ Հայ քնարերգութիւնը անձանացնող հեղինակները, անոնց գործերը ըմբոշնող եւ մեկնաբանող պատանիները, յարատեւ քաջալերող եւ գործակցող հայտարողի սրտերով ծնողները, բայց ամենէն աւելին՝ մեզ Հայ լեզու»ն:

Սակայն, բոլորովին անարդար պիտի ըլլար եթէ չանդրադառնայինք մէկ այլ հերոսի՝ Հ.Բ.Ը.Ս. Վաշէ եւ Թամար Մանուկեան երկ. Վարժարանի Հայերէն լեզուի դասատուին եւ այս պարագային՝ Պրն. Նորայր Տատուրեանին, որու մտայլացումով, անխոնջ աշխատանքով եւ հետապնդումնե-

massis Weekly

Volume 39, No. 21

Saturday, June 1, 2019

Armenia Commemorates First Republic Day at Sardarapat Memorial

YEREVAN (ARKA) -- Armenia's top leadership visited on Tuesday the Sardarapat Memorial to honor the memory of the heroes of the great May battles that took place 101 years ago.

Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan, President Armen Sarkissian, Parliament Speaker Ararat Mirzoyan and Catholicos of All Armenians Karekin II, laid wreaths at the bell tower, symbolizing the revival of the Armenian people.

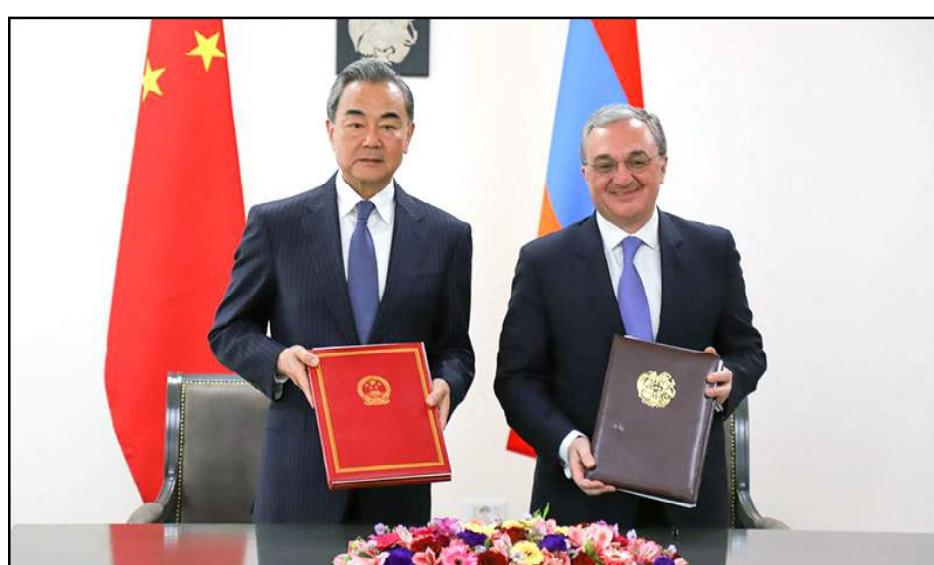
Pashinyan noted in his speech that by their selfless participation in the May battles and the proclamation of independence Armenian political and public figures made their irreplaceable contribu-

tion to the restoration of statehood and the formation of the Republic, and also saved part of the Armenian people that had survived the genocide.

"Every year we come here to say that we are aware of our historical responsibility before the heroes of the Sardarapat, Bash-Aparan and Karakilisa battles. We come to say that blood was not shed in vain, and their descendants continue to live on this land, to prove that we are a viable people, and that any attempt to put an end to our existence is doomed to failure," he said.

Continued on page 3

Armenia and China Sign Visa Waiver, Extradition Treaty

YEREVAN — The foreign ministers of Armenia and China signed an agreement on visa-free travel between their countries after holding talks in Yerevan on Sunday.

The agreement will allow Armenian and Chinese citizens to visit and stay in each other's country visa-free for up to 90 days.

Armenia and China also signed a treaty on extradition and a protocol for food safety, veterinary sector and plant protection on honey exported from Armenia to China.

"We reconfirm our determination to develop our relations based on mutual

respect between our two nations. As old civilizations, we know each other well," the Armenian foreign ministry said in a statement.

Prime Minister Nikol Pashinyan stressed the importance of the deal when he met with Chinese Foreign Minister Wang Yi later in day. He said it will spur people-to-people and commercial contacts between the two nations.

Pashinyan also noted his May 14-15 visit to Beijing during which met with China's President Xi Jinping and Premier Li Keqiang. "I am glad that as a result of

Continued on page 3

Christian Religious Leaders Strike Deal to Restore the Church of the Holy Sepulcher in Jerusalem

JERUSALEM (cruxnow.com) - The three churches in charge of Jerusalem's holiest Christian site say they have reached an agreement to begin a multi-million dollar renovation of the Church of the Holy Sepulcher.

Leaders of the Greek Orthodox, Catholic and Armenian churches issued a statement Monday announcing the project to restore the foundations and flooring of the church, where Christian tradition says Jesus was crucified, entombed and resurrected.

A Greek team headed the 2016 restoration project to preserve the

aedicule, a large structure inside the church housing the tomb.

"This project comes immediately after the positive outcome of the project for the restoration of the Holy Tomb itself. It marks and confirms the Communities' ongoing commitment to the maintenance and rehabilitation of this Holiest place, which in its silence and bareness, eloquently proclaims the very essence of our Faith," the church leaders said in a joint statement.

"The project will be carried out in

Continued on page 4

Gagik Harutiunian Head of Armenia's Supreme Judicial Council Has Resigned

YEREVAN — Gagik Harutyunyan, the head of Armenia's Supreme Judicial Council resigned on Friday, citing recent days' developments that followed the government's strong criticism of the Armenian judiciary.

In a letter publicized by his spokesman, Harutiunyan said he no longer finds it "expedient" to head the Supreme Judicial Council (SJC) "in view of ongoing developments relating to the judicial authority and courts and my concerns expressed in that regard through the media on May 20."

"I wish you continued fruitful activities in the establishment of an independent judicial authority befitting a rule-of-law state," read the letter addressed to members of the council.

The concerns cited by Harutiunyan followed Prime Minister Nikol Pashinyan's May 19 appeal to his supporters to block the entrances to all court buildings in the country. The appeal came the day after a Yerevan court ordered former President Robert Kocharyan released from jail pending the outcome of his trial on coup and corruption charges. The court's decision angered many allies and supporters of Pashinyan.

Speaking at a May 20 meeting with senior state officials, Pashinyan said that

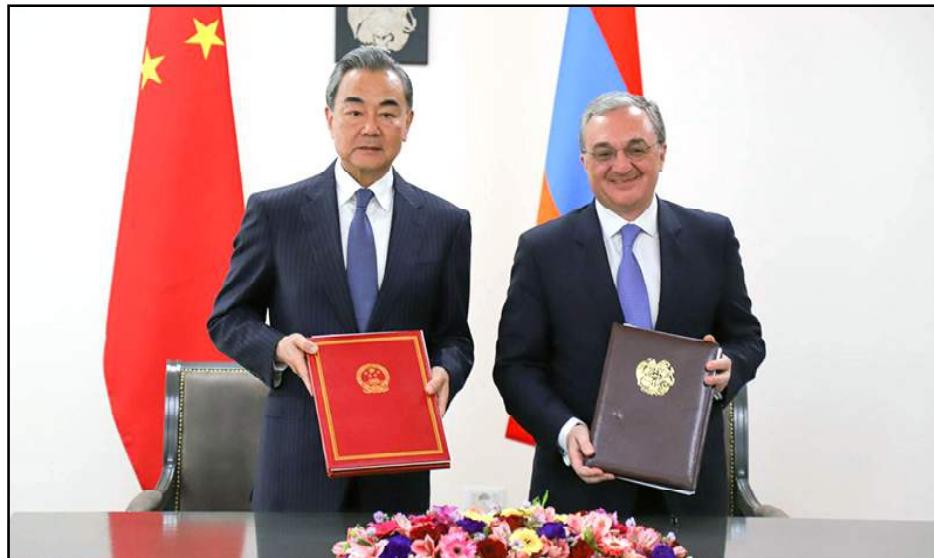
Armenian courts remain linked to "the former corrupt system" and distrusted by the population. He announced plans for a mandatory "vetting" of all judges. Many of them should resign even before the start of such a process, the prime minister said.

Harutiunyan was among the officials invited to the emergency meeting. However, he did not attend it because of being unable to leave the SJC building in downtown Yerevan blockaded by government loyalists.

The SJC was formed just over a year ago in accordance with sweeping constitutional changes enacted in 2015.

Continued on page 4

Armenia, China to Lift Visa Requirements

YEREVAN — Armenian government on Thursday approved the proposal on mutual removal of visa requirements with China.

Armenian and Chinese citizens will be able stay, travel or use countries' territories for transit purposes for 90 days in 180-day period without a visa, deputy foreign minister Grigor Hovhannisyan informed during the Armenian Cabinet session. He said it also commits the two states to quickly deporting travelers "abusing" the new rules.

"The signing of the agreement is expected to lead to more active commercial, business and tourism contacts between the two countries and a more effective use of the potential existing in this area," added Hovhannisyan.

Armenian Prime Minister Nikol Pahsinyan, in his turn, said that the agreement about lifting visas was reached

during his recent visit to Beijing.

"We hope that it will invigorate relations between our countries and Armenia's citizens will be able to visit China without obstacles," he told the weekly cabinet meeting in Yerevan.

According to Pahsinyan, the Chinese side informed that the draft agreement had already passed all the necessary procedures and is ready for signing. He informed that the document is planned to be signed during Chinese Foreign Minister Wang Yi's upcoming visit to Yerevan.

Some 8,500 Chinese citizens visited Armenia in 2018, according to national statistical committee of Armenia.

China is Armenia's second largest trading partner. According to official Armenian statistics, Chinese-Armenian trade soared by over 29 percent in 2018, to \$771 million.

Former Regime Affiliated Yerevan University Rector Aram Simonyan Resigns

YEREVAN (RFE/RL) — The long-serving rector of Yerevan State University (YSU), Aram Simonyan, stepped down on Thursday after months of pressure from the Armenian government.

Simonyan announced his resignation at a meeting of the top professors of Armenia's oldest and largest university.

"Tensions around the university are not easing and are on the contrary rising further," he said in a speech publicized by the YSU administration. "The country's supreme authorities are alleging that I am clinging to this chair to stay on. That's ridiculous."

"Even if I don't resign today that [resignation] will be engineered through a violation of the law anyway," he claimed. "I am already aware that they are going to fully change the composition of the [YSU] Board of Trustees so that they can revel in firing me. I will not give them that pleasure."

Simonyan has been under mounting pressure to step down since last spring's "velvet revolution" that toppled Armenia's former government with which he had close political ties. Critics, among them Prime Minister Nikol Pashinyan, have long accused him of placing YSU under the strong influence of the former ruling Republican Party (HHK).

The 63-year-old historian joined the HHK in 1997, nine years before becoming university rector.

In December, a government body implicated the YSU administration in serious financial irregularities. The Armenian police likewise alleged in February

that Simonyan has embezzled YSU funds and engaged in other corrupt practices over the past decade.

Simonyan, who has still not been formally charged with any crime, rejected the allegations as politically motivated. He said that he will not resign before serving out his current term in office in 2020.

The Board of Trustees narrowly failed to sack the rector when it met in late February.

Nevertheless, the government kept up the pressure. Pashinyan declared in March that the government has made a "political decision" to get rid of university heads who "turned the system of higher education into party cells and locked the doors for students."

Pashinyan earlier accused the YSU administration of preventing students from joining his street protests against the former government launched in April 2018. He charged at the time that YSU has become an HHK "lair."

Mkhitarian Europa League Case Slammed in UK Parliament

LONDON -- The decision for Arsenal's Armenian playmaker Henrikh Mkhitarian not to travel to Baku for next week's Europa League Final against Chelsea due to tensions in the region has been criticized in the UK House of Commons.

Arsenal and Mkhitarian made the decision earlier this week amid fears as to how his safety could be guaranteed on the pitch. The possible impact of an enhanced security presence on his teammates was also viewed as a problem for Arsenal.

UEFA has been roundly criticised for its response to Arsenal's difficulties, which first became apparent when Mkhitarian felt unable to travel to Azerbaijan for a group stage game against Qarabag, and indeed the decision to hand the final to Baku in September 2017.

The scandal has threatened to overshadow the European final next week, with Azerbaijani officials resoundingly accused by several sections of the football community of blurring the line be-

tween politics and sport.

The debate has now made it to the highest level of the UK government, as Deputy Leader of the Labour Party and shadow Culture Secretary, Tom Watson, discussed the matter in a session at the House of Commons on Thursday.

"UEFA's inclusion and diversity policy says the following: 'Everybody has the right to enjoy football, no matter who you are, where you are from or how you play'" Watson said.

"But next week Henrikh Mkhitarian will miss the match of a lifetime because he's from Armenia and Arsenal fans with Armenian names are being denied visas to travel to Baku. This is a scandal. It's a deeply ugly side to the beautiful game."

"If I was Secretary of State, I would make clear to UEFA that it's completely unacceptable, so will the Minister demand that UEFA ensures that countries that force players to choose between their sport and their safety and discriminate against traveling fans will never be allowed to host future events."

First Ever Armenian Made TVs to Hit Market Soon

YEREVAN

In a few days, a monumental and historic milestone will be recorded in the Armenian tech industry.

The first ever Armenian-made TVs will hit the market as the joint Armenian-Lebanese-Syrian International Manufacturing Group (IMG) is introducing its ADAMIAN flat-screen television sets.

IMG CEO Ramy Judy told reporters in the company's assembly plant in Armenia's Merdzavan that in a few days the TVs will be available in major stores across the country.

"We are currently assembling 100-150 sets a day," he said.

According to the CEO, despite the factory's inauguration having taken place in December of 2018, they began production only in May, since they were awaiting a governmental customs privilege for imports.

"We were waiting for the government's issuance of customs privileges, because the price that we

promised couldn't have been provided if we were to pay customs duties. The government granted the privilege in April," Judy said.

Now, the home appliances manufacturer is importing equipment and the TVs are assembled in Armenia. But IMG seeks further development.

In one and a half months, the company will start assembling air conditioners, and then also washing machines, refrigerators. The Armenian-made ACs, fridges and washing machines will be marketed under the AIO brand.

The Armenian-made home appliances will also be exported.

The market price and technical characteristics of the TVs was not immediately available.

Armenophobia

ARMENOPHOBIA IN AZERBAIJAN ORGANIZED HATE SPEECH & ANIMOSITY TOWARDS ARMENIANS

By Hagop A. Keuchkarian

Very often, during political discussions in different societies, I have always been asked about the problem between Armenians and Azerbaijanis, most of the time, my answer was short and brief "It's a conflict over disputed lands which is not solved so far". This answer seemed unsatisfactory to my interlocutors, and eventually they insisted on asking the same question in different words; why do you, Armenians, have so much animosity against the Azerbaijani people? In my turn, I used to answer, Armenians never had, and we will never have any enemy, yet we will never surrender our right to self-determination and resistance.

Until a while ago, my answers were unchanged, and straight to point, however it seemed that what I thought and expressed was not absolutely realistic.

Recently, the worldwide football community was in the forefront of an unprecedented act. The English Arsenal Team Administration appealed the Azerbaijani regime asking the Aliyev authorities to create a safe atmosphere and to prevent the dangers that threaten the safety of the Armenian football player Henrikh Mkhitaryan during his visit to Baku, the capital of Azerbaijan, where the final match of the European League will take place on May 29.

The Aliyev regime failed to prove the necessary assurances.

This incident, summed up in few lines, reveals much more than it seems. This Azerbaijani act reflects the underde-

veloped Azerbaijani culture, mostly based on intolerance, hatred and vandalism.

First, this unprecedented act totally contradicts with the UEFA's objective of "Gathering the humanity around this beautiful game", and opposes FIFA's "No to Racism" slogan. In this context, I would like to mention that Arsenal's appeal itself was enough to indicate the intolerance of the Azerbaijani people and government.

Politically, this may have more than one explanation:

1- The Azerbaijani government not only is against Mkhitaryan's visit to Baku, but also this regime is afraid of the dangerous consequences that may occur during this visit.

Logically speaking, ensuring the security of the Armenian athlete should not seem to be a difficult task for a sovereign country, however what makes this task almost impossible is the negative perception of the Azerbaijani people.

2- Through this act, Aliyev reconstructed the image of the "Armenian Enemy" in the collective consciousness of the Azerbaijani people.

3- Aliyev totally realizes that the stability of his power is thoroughly interrelated with the continuity of the war on Artsakh borders. In other words, Aliyev's authority lacks all sources of legitimacy, thus the only way to keep his power is through re-fabricating an artificial enemy.

Yes, my answers were not absolutely realistic; the conflict is much broader than "land".

Armenia Commemorates First Republic Day

Continued from page 1

According to the prime minister, the Armenian people, inspired by the Sardarapat, Bash-Aparan, and Karakilisa battles, continue to achieve success in various fields - from culture to sports, from military affairs to politics.

"Citizens inspired by the heroes of the May battles established their power and became the masters of their country. Every citizen, member of the government and parliament, the head of the local administration and the judge must understand that there is no place for corruption in Aram Manukyan's homeland," he said.

According to him, every corrupt official betrays the heroes of Sardarapat, Bash-Aparan and Karakilisa battles.

Armenia and China Sign Visa Waiver

Continued from page 1

our discussions we reached concrete agreements on developing mutually beneficial cooperation," he said, according to his press office.

"We are prepared for and intent on deepening mutually beneficial cooperation with Armenia," Wang said for his part.

Official Armenian statements on the talks suggest that Wang's meetings

Consul General Baibourtian Participated in the California International Trade Forum

SACRAMENTO -- On May 22-23, Consul General Dr. Armen Baibourtian took part in the international forum organized by the California Chamber of Commerce in Sacramento, California. The event was attended by state leaders, senior officials from the U.S. Department of Commerce, leaders of public and private companies and Consuls General from different countries. Consul General Baibourtian also participated in the annual 94th breakfast of the California Chamber of Commerce. It aims at bringing together California's top industry and government leaders to socialize and

discuss issues facing business, the economy and government.

During those functions, Consul General Armen Baibourtian expressed his gratitude to Hon. Gavin Newsom, Governor of California, for the taken decision to allocate \$5 million from the state budget for the construction of the Armenian-American Museum in Glendale. They also discussed the ways and means of enhancement of the Armenia-California cooperation. Ambassador Baibourtian and Ambassador Eleni Kounalakis, Lieutenant Governor of California, agreed to have a meeting in near future to discuss the Armenia-California partnership agenda.

4,000 Attend the USC Innovate Armenia Program

INNOVATE ARMENIA – the festival of ideas and innovation – took place at the University of Southern California on May 18, 2019. Organized by the USC Institute of Armenian Studies, the program featured fifty participants, from six countries, and nearly 4,000 attendees. This is the fourth time in five years that this unique event has been staged by the Institute.

"Innovate Armenia is an inclusive, fun, provocative platform that tackles the greatest challenge of any homeland-diaspora relationship: how to better understand each other. Following the critical, radical changes in Armenia's politics last year, a discussion of policy remains crucially needed both in Armenia and in the Diaspora. This was a part of that discussion. The rest – music, beer, cof-

fee, storytelling, chess – that's all an authentic but light reminder of who we are and who we can be," said Salpi Ghazarian, director of the Institute.

Secretary of Armenia's Security Council Armen Grigoryan, Deputy Foreign Minister of Karabakh Armine Aleksanyan, Former Prime Minister Vache Gabrielyan, Deputy Minister of Nature Protection Irina Ghaparyan, Deputy Minister of Education Arevik Anapiosyan, Minister of Healthcare Arsen Torosyan spoke about security, policy, statehood, the environment, and the economy.

Chess games featuring local Armenian chess masters, craft beer from Armenia and Los Angeles, coffee tastings from Kavat and Henry's House of Coffee, were all part of the outdoor programming.

involvement in infrastructure implemented in Armenia.

China is already Armenia's second largest trading partner.

with Pashinyan and Foreign Minister Zohrab Mnatsakanyan focused on ways of boosting Chinese-Armenian economic ties. They specifically discussed Chinese

Society for Armenian Studies Awards Travel/Research Grants to Five Graduate Students

The Society for Armenian Studies (SAS) established the "Graduate Research and Conference Grants Program for M.A. and Ph.D. Students" in 2019. The aim of the grant program is to provide resources for graduate students to conduct research and present papers at conferences. Grants of up to \$500.00 are awarded semi-annually to eligible graduate students. The inaugural group of applicants were chosen by a selection committee composed of members of the SAS Executive Council.

Pauline Pechakjian, an M.A. student at the University of Irvine, applied for a travel grant to conduct research in Armenia. Pauline's M.A. thesis is entitled "Rethinking 'Repatriation': A Social History of the Mass Migration of Diaspora Armenians to Soviet Armenia, 1946-49."

Julia Hintlian, a Doctoral candidate at Harvard University, applied for a grant to participate in the "New Research on Ancient Armenia: Second Geneva Workshop for Graduate Students and Postdoctoral Researchers" at the University of Geneva, May 31-June 1, 2019.

Hintlian will present a paper entitled: "Homegrown Flock: Rethinking the Delayed Emergence of the Lamb of God in Armenian Manuscript Illumination," at the Geneva conference.

Nora Lessersohn, a Doctoral student at University College London, is working on a doctoral project, preliminarily titled "Ambitions of an Ottoman Armenian in America (1834-1895)." By studying the life and intra-communal encounters of Ottoman Armenian American Christopher Oscanyan, Lessersohn's research seeks to complicate "monolithic portrayals of the past" and demonstrate "the complex range of attitudes, ideas, and norms within historical Armenian, American and Ottoman societies." Her dissertation will focus on Oscanyan's publications, including an "Oriental Album" of photographs he produced during the American Civil War.

Sargis Baldaryan, a Doctoral student at Ca' Foscari University of Venice, is working on his doctoral thesis entitled "In Pursuit of 'the Most Precious Good': Armenian Commercial Manuals in the Julfan Global Trade Network." The SAS grant will assist Baldaryan in attending the "Sixth CEM International Graduate Conference on Cultural Entanglement, Transfer and Contention in Mediterranean Communities" at Central European University in Budapest, in May 30-June 1, 2019. Baldaryan will present a paper

entitled "Exploring Early Modern Armenian Business Correspondence: Mediterranean Trade Through Letters Sent to Hierapet di martin in Venice."

Ani Yenokyan is a Doctoral student in Art History and Theory and is a junior researcher at the Mesrop Mashtots Matenadaran, in Armenia. Yenokyan's doctoral thesis is entitled "Armenian Printed Book Illustrations in the 16th-18th Centuries." The SAS grant will provide support for Yenokyan to attend the conference "New Research on Ancient Armenia: Second Geneva Workshop for Graduate Students and Postdoctoral Researchers" at the University of Geneva, May 31-June 1, 2019, where she will present a paper on "Armenian Printing as a Bridge Between Late Medieval and Early Modern Armenian art."

"This is the first time that SAS has established such a grant," noted SAS President Bedross Der Matossian. "We are glad that we are able to help young scholars in the field, whether by assisting them in their research or helping them to travel to conferences. We hope that in the future we will be able to fund a larger pool of applicants."

The next application cycle will have a deadline of September 1, 2019.

The SAS Graduate and Research Grant was made possible through the generous institutional support of: the Armenian Studies Program, University of Michigan, Ann Arbor; the Armenian Research Center, University of Michigan, Dearborn; the Meghrouni Family Presidential Chair in Armenian Studies, University of California, Irvine; the Hovannisian Chair of Modern Armenian History, University of California, Los Angeles; the Arthur H. Dadian and Ara Oztemel Chair of Armenian Art & Architecture, Tufts University; the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR); the Armenian Communities Department, Gulbenkian Foundation; the Armenian Studies Program, California State University, Fresno; the Robert Aram, Marianne Kalosdian and Stephen and Marian Mugar Chair in Armenian Genocide Studies, Clark University; the Armenian Studies Program, University of California, Berkeley; and the Institute of Armenian Studies, University of Southern California.

The Society of Armenian Studies is an international body, composed of scholars and students, whose aims are to promote the study of Armenian culture

Drs. Vahé & Armine Meghrouni Donate \$600,000 for Costa Mesa St. Mary Armenian Church New School Building

COSTA MESA — St. Mary Armenian Church Pastor Archpriest Fr. Moushegh Tashjian, the Parish Council, the Trust Fund Board and Chairman of the Fund-Raising Committee, Mr. Puzant O. Zorayan, announce with deep gratitude and joy, Drs. Vahé & Armine Meghrouni have pledged to donate \$600,000 to help build new school building for the Armenian Saturday and Sunday Schools, which will be named "Drs. Vahé & Armine Meghrouni Armenian School". The Meghrounis have recently made a down payment of \$203,000 towards their pledge. The remaining pledge balance will be fulfilled in the next two years.

St. Mary Armenian Church has embarked on an \$8 million new building project which will include several phases. Phase one, estimated to cost \$2 million, will include the construction of new Armenian Saturday & Sunday School classrooms, Pastor's office, conference

room, and a library and will replace the Fesjian Hall and the old classrooms. Phase one will also include a renovation of the exterior of the Sanctuary. Phase two and three will cost \$6 million and include the construction of an impressive banquet/assembly hall, courtyards, parking with landscaping.

The Meghrounis a few years ago made a princely donation of \$1 million and helped establish the Meghrouni Family Presidential Chair in Armenian Studies at UCI. The position is held by Professor Houri Berberian, an expert in modern Middle Eastern history. It is also the wish of the generous donors to place a special emphasis on the Western dialect Armenian because that is what the victims of the Genocide spoke and it is at risk of dying out.

The Meghrounis practiced medicine – he as a radiologist, she as an anesthesiologist – until their retirement.

Gagik Harutiunian Has Resigned

Continued from page 1

According to Armenia's amended constitution, its main mission is to "guarantee the independence of the courts and the judges."

The council has the power to nominate virtually all new judges appointed by Armenia's president and parliament. It is also empowered to take disciplinary action against judges or have them terminated altogether.

Harutiunyan, 71, headed the Armenian Constitutional Court before until

being elected SJC chairman in February 2018 by the country's former parliament controlled by Serzh Sarksian's Republican Party. The court has rarely handed down rulings challenging the former Armenian presidents.

In what may have been a related development, Harutiunyan's brother Arzuman was dismissed as deputy director of the National Security Service. No official reason was given for the sacking proposed by Prime Minister Nikol Pashinyan and formalized by President Armen Sarkissian.

Christian Religious Leaders Strike Deal

Continued from page 1

two phases, a first stage of study for the determination of the current situation of the foundations and a second phase of restoration of the foundations and of the pavement of the church. Two Italian academic and scientific institution of the highest qualification shall carry out the studies and execute the works under the supervision of the joint committee of the

and society, including history, language, literature, and social, political, and economic questions; to facilitate the exchange of scholarly information pertaining to Armenian studies around the world; and to sponsor panels and conferences

three Communities," it continued.

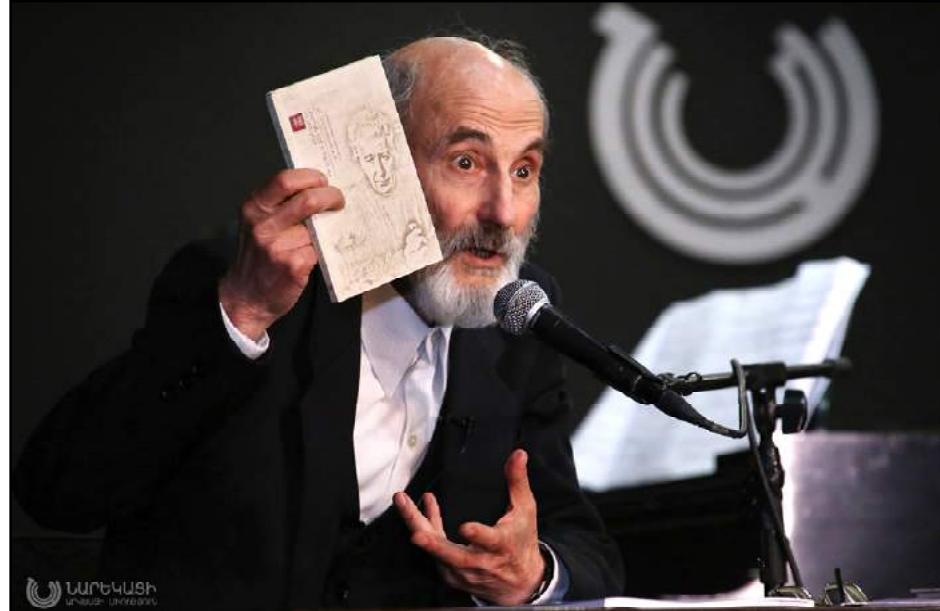
The Church of the Holy Sepulcher is shared by multiple Christian sects under a status quo management agreement. Even perceived alterations to the status quo have resulted in arguments or violence.

Jordan's King Abdullah announced May 7 an offer to help with the restoration of the church from his own funds.

on Armenian studies.

For membership information or more information on the Society for Armenian Studies, please visit the SAS website at societyforarmenianstudies.com.

**«Տարուայ Եղանակները»
(Չինական Ռոմանսներ)
Գրքոյկ-Երգաշարը՝ Միրզոյեանական Շնչով**

ՊԱՊԻՆ ՄՈՒՐԱՌԵԱՆ

«Նարեկացի» արուեստի միութեան արժեքքաւոր հրատարակութիւնների թիւն աւելացաւ եւս մէկով: Լոյս է տեսել անուանի կոմպոզիտոր էդուարդ Միրզոյեանի՝ «Տարուայ Եղանակները» գրքոյկ-Երգաշարը: Այն նուիրուած է էդուարդ Միրզոյեանի ծննդեան 98-րդ տարեդարձին: «Տարուայ Եղանակները» երգաշարի սուրա ստեղծման պատմութեանը Դանիէլ Երաժիշտն անդրադառնում է մէծագոյն սիրով ու ակնածանքով:

«Մի առիթով էդուարդ Միրզոյեանի տանն էի, թէ էինք խմում: Խօսեցինք պոկզիայից եւ մեր միտքն անքան ծաւալուեց, որ հասանք ձափոնիա: Յիշատակեցինք «թէ յի ծէսը», «քարէ ալզիները», Ստրափինսկու «Ճափոնական երգերը»:

- «Տարուայ Եղանակները» երգաշարի ստեղծման գործընթացը դանդաղում էր, իսկ 2002 թուականի գարունն էլ իր հերթին էր ուշանում. մի օր հանդիպեցի էդուարդ Միրզոյեանին, եւ նա ինձ հարցրեց, թէ ի՞նչ է ուզում մեզնից այս եղանակը՝ ես էլ ասացի. «Այս եղանակն ուզում է, որ Դուք աւարտին հայցնէք Ձեր «Տարուայ Եղանակները»-, իր յուշերով կիսուեց Դանիէլ Երաժիշտը»:

Էդուարդ Միրզոյեանի «Տարուայ Եղանակները» երգաշարը հիմնուած է չինացի պոէտների բանաստեղծութիւնների վրայ՝ Բօ Յայուշի (772-846թթ.) «Գարունը», Բօ Պուի (13-14 դդ.) «Ամառը», Լի Բոի (701-762թթ.) «Աշունը» եւ Զժան Կեցզիւի (13-14 դդ.) «Զմեռը»: Գրքոյկ-Երգաշարի ներդիրը պարունակում է ոռոմանների նոտագրութիւնը, Դանիէլ Երաժիշտի վեր-

«Չինական պարիսպը» նոյնիսկ չխոչընդուեց մեր «մտքի թոփչքին», եւ «յայտնուեցինք» միջնադարեան Չինաստանում: Յիշեցինք բանաստեղծներ Լի Բոյի, Զզան Ցզիի, Մեն Հաո Ժանի, Վան Վեյի խօսքերով գրուած՝ Մալերի «Երգ հողի մասին» սիմֆոնիան: Կոմպոզիտորին առաջարկեցի, որ մի «չնաշխարհիկ» երգ էլ ինքը գրի: Այդ ժամանակ ես խոստովանեցի, որ ինձ յուզել է չինացի բանաստեղծ Բո-Յայուշի-ի (8-9-րդ դդ.) «Գարունը» բանաստեղծութիւնը, եւ արտասանեցի, որից յետոյ մկանեց այս երգաշարի ստեղծման պատմութիւնը», - լիշում է Դանիէլ Երաժիշտը:

«Տարուայ Եղանակները» գրուել է մօտ տասը տարի՝ 1996-2006 թթ. ժամանակահատուածում:

«Միլիոնէն Մէկը. Ցեղասպանութեան Ականատես Զէյթունցի Պատանիի Մը Յուշերը»

Գիրքի Շնորհանդէսը «Հայոց Ցեղասպանութեան Թանգարան-Յիմնարկ»-էն Ներս

«Միլիոնէն մէկը. ցեղասպանութեան ականատես գէյթունցի պատանիի մը յուշերը» գիրքը կը պատմէ Հայոց Ցեղասպանութեան մէկնէն փրկուած պատանիի մը մասին, որ կրցած է դիմագրաւել փորձութիւններուն ու կենդանի մնալ՝ իր պատմութիւնը փոխանցելով սերունդներուն:

Հայ Արտեռպրատ-ի՝ գիրքին շնորհանդէսը իրականացած է Մայիս 22-ին «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ»-էն ներս:

«Իւրաքանչիւր յուշագրութիւն գաղտնիքներ կ ընդգրկէ թէ՝ ընթերցողներու, թէ՝ հետազոտողներու համար: Ամէն յուշագրութիւն նորութիւնն կը բերէ եւ հիւէ կ'ամելցնէ Հայոց Ցեղասպանութեան պատմութեան մէջ: Որ քան ալ մէնք ուսումնասիրենք այդ պատմութիւնը, կը տեսնենք, որ կան բազմաթիւ չքացայտուած էջեր, եւ այդ էջերուն զգալի մասը ոչ թէ արխիւններու մէջ է, այլ՝ մարդոց յուշագրութիւններուն: Մարդիկ, որոնք տեսած են ցեղասպանութիւնը, զգացած են զանի իրենց մաշկին վրայ եւ կեանքի որոշ փուլի մը որոշած են այդ ամէնը թուղթին յանձնել», - նշած է «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ» հիմնադրամի տնօրին Յարութիւն Մարութեան:

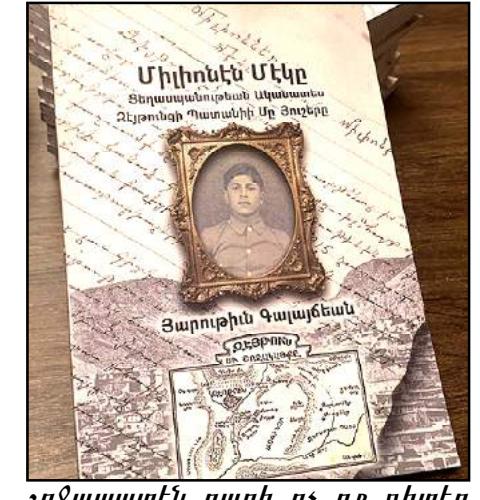
«Զարթօնք» օրաթերթի խմբագրի մասնակի թուղթին յանձնել», - նշած է «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ» հիմնադրամի տնօրին Յարութիւն Մարութեան:

«Զարթօնք» օրաթերթի խմբագրի մասնակի թուղթին յանձնել», - նշած է «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ» հիմնադրամի տնօրին Յարութիւն Մարութեան:

«Զարթօնք» օրաթերթի խմբագրի մասնակի թուղթին յանձնել», - նշած է «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ» հիմնադրամի տնօրին Յարութիւն Մարութեան:

«Զարթօնք» օրաթերթի խմբագրի մասնակի թուղթին յանձնել», - նշած է «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ» հիմնադրամի տնօրին Յարութիւն Մարութեան:

«Զարթօնք» օրաթերթի խմբագրի մասնակի թուղթին յանձնել», - նշած է «Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-Յիմնարկ» հիմնադրամի տնօրին Յարութիւն Մարութեան:

Հրշապատէն բացի ոչ ոք գիտէր անոր մասին, բաց գիրքին շնորհիւան քաջածանօթ դարձաւ մեր հազարաւոր ընթերցողներուն: Այս է «Զարթօնք» մատենաշարի թաքուն նպատակը», - շեշտած է ան:

Ցակորեան ընդգծած է, որ ձեռագիր բնագիրը յայտնաբերուած է Ռամկավար ազատական կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան եւ «Զարթօնք» օրաթերթի Պէտքութիւն մէջ:

«Զեռագիրը 1974 թուականին յանձնուած է Հրաչեայ Սելրակեանին, որպէսզի յարմար պահու հրատարակուի թերթի ձեւով: Զեմ գլուխ, թէ ինչո՞ւ ընագիրը այդ ժամանակ չէ հրատարակուած: Մենք նպատակայարմար համարեցինք զան լուս ընծածի օրաթերթի 80-ամեակին առիթով եւ մատուցել ընթերցողներուն», - նշած է Ցակորեան:

Գիրքը հրատարակած է «Զարթօնք» օրաթերթը: Անիկա «Զարթօնք» մատենաշարի առաջին գիրքն է:

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Հետաքրքրուած ենք իրենց փոխարժեքով ստանալ՝

- Հայկական երգարաններ
- Կիլիկիոյ պատմական գիրքեր
- Ցեղասպանութեան հետ առնչուած գիրքեր

Եթէ ունիք եման գիրքեր եւ կը փափաքիք զանոնք վաճառել, կը խնդրենք մեզի հետ կապ հաստատել Հեռածայնելով՝ ՎԱՀԵ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆԻն:

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ Հին Գիրքերու Նորոգութեան

Vahé Atchabahian
2004 E. Washington Blvd. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

Վերականգնում Հայագիտական Հրատարակութիւններու Խորհրդային Հայաստանի Շրջանին (1920-1980)

ԴՈԿՏ. ԶԱԻՆ Ա. ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Unlisp

Երբ նկատի ունենանք Խորհրդային Միութեան ներքեւ հայ ժողովուրդի եւ հայ եկեղեցւոյ կրած դաժան եւ գժուար տասնամեակները, միւս կողմէ չենք ուզեր մոռացութեան տալ Հայաստանի հայոցի-տական հիմնական երկերու պատրաստութեան եւ հրատարակութեան զարթօնքը: Հարկ է անկաշկանդ կերպով արձանագրել այն անվերջ շարքը հայերէն լեզուի, պատմագիտութեան, բեղարուեստի, ճարտարապետութեան, բանասիրութեան, փիլիսոփայութեան, եւ ընդհանրապէս գրականութեան յատուկ սկզբնալբեհրներու հրատարակութիւնները որոնք խմբագրուեցան ու գիտական վերլուծումով որպէս մեծահատոր պատմագրութիւններ իրաց ընծայուեցան վաւերական պատմագէտներու կողմէ: Արդար պիտի ըլլայ սոցն յօդուածով մեր մատենագրական հարստութեան անդրադառնալ, թեկուզ հարեւանցի կերպով, եւ պատշաճը ընծայէ Խորհրդային Հայաստանի հշխանութեանց որոնք նեցուկ ու քաջալեր հանդիսացան հայ մշակոյթի իսկական գանձերու պահպանումին, եւ մանաւանդ անոնց վերականգնումին:

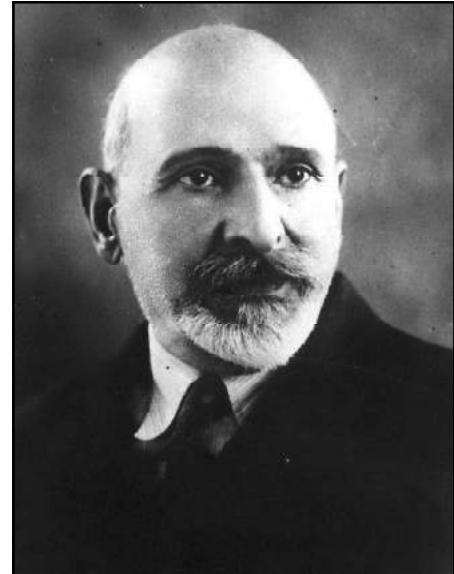
Խորհրդավիճն Հայաստանի պետառթիւնը հայ հին մատենագրութեան գանձերը լրիւ շարքով, ի նորոյ եւ գիտական բնագիրներով հրատարակելու ձեռնարկեց 1920-ական թուականներէն ետք, յաջորդող տասնամեակներուն: Պատիւ իրենց: Որպէս ազգային եւ մշակութային անհրաժեշտ աշխատանք, հայ բանասէր գիտնականներ անցետածգէլի պարտք համարեցին շարունակելու անցեալին վենետիկի եւ Թիֆլիսի մէջ սկսած ձեռնարկները, ուր դասական եւ միջնադարեան հայ պատմիչներու սկզբնական շարքը հրատարակուեցան: Եթէ վենետիկեան նախկին հրատարակութիւնները հիմքը կազմեցին հայ բանասիրութեան, անոնց հետեւողութեամբ այս անգամ լիաբուռն եւ յաւելեալ աղբիւրագիտութեամբ եւ հետեւաբար անկրկնելի չափանիշով հայրենի բանասէրները վերականգնեցին զանոնք:

Նախ Թիֆլիսի մէջ ի նորոյ ուսումնասիրուեցան ձեռագրագիտ Փրոֆեսորներ Հրաչեայ Աճառեան, Ստեփան Մալխասեան, Մանուկ Աբեղեան, Գալուստ Տ. Մկրտչեան, Գարեգին Վրդ. Յովսէփեան եւ Ստեփան Կանաչեան բանահր գիտնականներուն կողմէ, եւ ապա Երեւանի մէջ լոյս տեսան կոթողական գործերը պատմագիտ Փրոփ. Յակոբ Մանանդեանի, Հրաչեայ Աճառեանի եւ Ստեփան Մալխասեանի եւ անոնց հետեւորդ գիտնական բանահրներուն կողմէ: Թիֆլիսեան հրատարակութեանց շարքին կարելի է յիշել Ե. դարու դասական պատմիչներէն Ղազար Փարպեցիի (1904), Ագաթանգեղոսի (1909), Մովսէս Խորենացիի (1913) «Պատմութիւն Հայոց» բնագիրները՝ հրատարակուած բազմաթիւ ձեռագիրներու տարրներուցաներով:

Խորհրդական Կառել

Խորհրդավիճ կարգեր երբ հաստատուեցան, Երեւանի պետական հրամանագրով 1920 Դեկտեմբեր 17-ին Ս. Էջմիածնի ձեռուագրաց մատենադարանը պետականացաւ,

Եւ երկու ամիս ետք որոշուեցաւ ստեղծել մշակութային եւ գրականութեան հիմնարկ, «գիտական հիմքերի վրայ դնելով Հայաստանի ժողովրդական մշակութեան բուսամասիրութեան գործը»: Զեռագրատունը էջմիածնին երեւան փոխադրուեցաւ 1939-ին, եւ աւելի ուշ՝ 1958-ին Ս. Մեսրոպ Մատչոցի անուամբ կառուցուած հոյակապ Մատենադարանին մէջ: Իսկոյն հայդասական պատմիչներու բնագիրները երեւանի մէջ շարունակուեցան հրատարակուիլ անխափան իբրև եւ կոթողական վերջնական գործեր, անկրկնելի, այս անզամ ձեռագիրներու հարուստ հաւաքածոներու տարընթերցումներով: Պատիւ եւ երախտիք բոլոր բանասէր զիտնականներուն որոնք նկատի չառին նեղ եւ ճնշիչ պայմանները եւ հետզհետէ լրիւ շարքով վերածնունդ տուին մեր անցեալի դասական երկերուն որոնք մշակութային մնայուն արգասիքը կազմեցին Խորհրդային Հայաստանի: Անոնք զիտցան եւ հաւատացին մէկ կողմ շպրտել օրուան գաղափարախօսութիւնն ու քաղաքականնութիւնը իրենց գերագոյն լծակով՝ մատենագիտական մեծագոյն աւանդով: Հետեւեալ հրատարակութիւնները որպէս նմոյշ վկաններն են որոնք գրադարանիս պատնշեց հատորները կը կազմեն: Անոնց կողքին տասնեակներ եւ աւելի, նոյնքան կարեւոր հրատարակութիւններ, լոյս տեսած նոյն շրջանին:

Պատմագետ Փրոֆ.

Յակոբ ՄանանդեաԾ

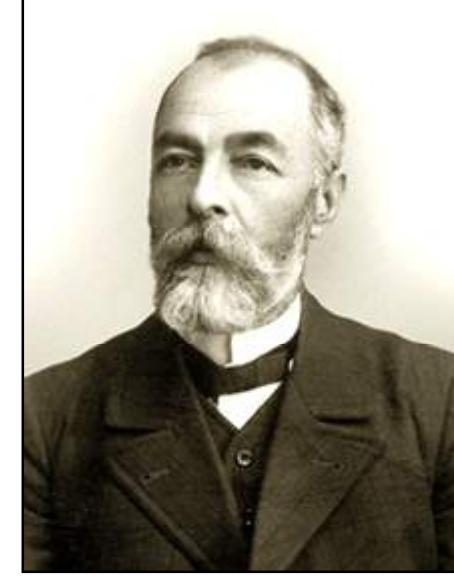
1930 թուականին Փռոք. Յա-
կոբ Մանանդեանի առաջին գործե-
րը լրյա տեսան, «Կշիռները եւ
չափերը հնագոյն հայ աղբիւրնե-
րում» անունով, եւ 1934-ին «Ֆէ-
ոտալիզմը հին Հայաստանում» կա-
րեւոր երկերը Խորհրդային Միու-
թեան սկզբնական դժուար տարի-
ներուն: Երկու տարի անց նոյն
Յակոբ Մանանդեանի «Հայաստա-
նի գլխաւոր ճանապարհները ըստ
Պետինիկերեան քարտէզի» գործը,
որուն անձորդեկան նոյն աստվածա-

որում յաշըրդեցիս սոյս պատմա-
բանին հոյակապ եւ անփոխարինե-
լի «Քննական տեսութիւն Հայ
ժողովրդի պատմութեան» երկու
հատորները։ Այս վերջինները
վերջնական դրոշմը դրին հայ
ժողովուրդի պատմագիտութեան
ճիւղին վրայ, նկատի ունենալով
մեծ պատմագիտին քննախոյզ եւ
հայերէն, յունարէն ու լատիներէն
լեզուներով աւանդուած աղբիւր-
ներու լիակատար օգտագոր-ծու-
մը՝ ձեռագրական եւ մանաւանդ
սեպագիր արձանագրութիւններու
հիմամք։

Եղուագետ Փրոֆ.

Հրաչեայ ԱճառեաԾ

Հայ ժողովուրդի բոլոր ժամանակներու մեծագոյն լեզուաբանն ու բառարանի հեղինակը հանդիսացաւ Փրոֆ. Հրաչեայ Աճառեան նոյն Սովետական դառն շրջանին, որուն «Հայերէն Լեզուի Արձատական Բառարանը» 1926 թուին նախ ձեռագիր-խմբութիվ, եւ ապա 1971-1979 թուական-ներուն չորս պատկառելի հատորներով հրատարակուեցան Երեւանի Պետական Համալսարանի եւ Ալագեմիայի կողմէ Երեւանի մէջ: Նախապէս Աճառեանի «Հայոց անձնանունների բառարան»ը, գարձեալ չորս հատորներով լոյս տեսած էր 1944-ին, իսկ աւելի ուշ, 1951 թուին, իր հոյակապ «Հայոց լեզուի պատմութիւն»ը երկու մեծադիր հատորներով, եւ «Լիակատար քերականութիւն Հայոց լեզուի» հատորը՝ 1955-ին: Բոլորն ալ անկրկնելի գործեր որոնք ամբողջական նպաստ բերած են Հայագիտութեան:

Մատենագիտ Փրոֆ.

Ստեփան Մալխասեան

«Սեբէսոփի Եպիսկոպոսի Պատմություն», 7-րդ դարու շատ կարելոր եւ անփոխարինելի գործը որպէս չորրորդ տպագրութիւն Փրոփ. Մտեփան Մալիսասեան կը հրատարակէր 1939-ին լիակատար ծանօթագրութիւններով, գրուած Բագրատունեաց Սեբէսոփ Եպիսկոպոսի կողմէ, հինգ ձեռագիր եւ երկու տպագին օրինակներու բաղդատութեամբ: Պատմագրութիւնը ծանօթէ որպէս «Սեբէսոփի Պատմություն իշխանական» որմէ օտար հայագիտներ կատարած են իրենց ուսումնասիրությունները՝ Հայաստանի, Բիւզանդիոնի եւ Պարսկաստանի նախնական դէպարքերուն վերաբերեալ, երբժամանակից պատմիչներ չեն գրած այլ մասին: Տարիներ ետք, 1979-ին, Գէորգ Աքբարեան հրատարակեց նոյն երկը «Պատմություն Սեբէսոփի» անուան տակ, լիակատար ծանօթագրութիւններով, որ այժմ կը նկատուի վերջնական եւ լաւագոյն հրատապահութիւնու:

բազությունը։
1943-ին Ստեփան Մալիսաս-
եանի քառահատոր «Հայերէն բա-
ցատրական բառարան»ը հան-դի-
սացաւ խոշոր ներդրում մը հայա-
գիտութեան կալուածէն ներս որ-
պէս աշխարհաբար լեզուի լրա-
ցուցիչն ու աջակիցը Աճառեանի
«Արմատական բառարան»ին։ Զկաց-
աւելի մանրամասն ու ամբողջա-
կան հայերէն լեզուի բառարան մը
որ կարենայ լրացնել արեւմտա-
հայերէնի լիազոյն պահանջը Մալ-
իսասեանի լիշեալ բառարանէն
դատ։

Հայագիտական Այլ

Հրատարակութիւններ

ՀՀո (Առաքել Բաբախանեան) պատմաբանի «Հայոց Պատմութիւն»ը երեք ծաւալուն հասորներով, 1946-1969 տարիներուն հրատարակուած, հայ ժողովուրդի ամբողջական պատմութիւնը կը ներկայացնէ, խմբագրութեամբ հոյլ մը պատմաբաններու՝ Աղայեանի, Առաքելեանի, Գալոյեանի, Երեմեանի, Խաչիկեանի, Յակոբեանի, Յովհաննիսիսեանի եւ Ներսիսեանի: Նոյն շրջանին դասական մատենագիրներու երկերը ի նորոց խմբագրուեցան ձեռագիրներու տարընթերցումներով եւ ծանօթագրութիւններով ըստ հետեւեալին: Մանուկ Աբեղեանի Կորիւն պատմիչի «Վարք Մաշտոցի» երկը (1962), Ա. Աբրահամեանի Եզնիկ Կողբացիի «Եղծ Աղանդոց» գրքի աշխարհաբար թարգմանութիւնը (1970), «Յովհաննէս Իմաստափրի մատենագրութիւնք»ը Աշոտ Գ. Աբրահամեանի կողմէ (1956), Ներսէս Շնորհալիի «Ողբ Եղեսիոյ» երկը աշխարհաբար թարգմանութեամբ Մանիկ Մկրտչեանի կողմէ (1973), Գրիգոր Նարեկացիի «Մատեան Ողբերգութեան (Նարեկ) աղօթամատեանի աշխարհաբար թարգմանութիւնը Վագգին Յակոբեանի (1970), եւ Մովսէս Խորենացիի «Պատմութիւն Հայոց» երկի լաւագոյն աշխարհաբար թարգմանութիւնը Մտեփան Մալխասեանի կողմէ (1968):

Այս բոլորին յարակից մատենագիտական է աղբիւրագիտական հակայ աշխատանք ի յայտ եկաւ, ինչպէս Մանուկ Աբեղեանի «Հայոց հին գրականութեան պատմութիւն»ը երկու հատորներով (1944-1946), «Դիւան հայ վիմագրութեան», «Հայոց պատմութեան աղբիւրագիտութիւնը», «Հայ գրականութիւնը 7-րդ դարում», եւ յատկապէս Փրոֆ. Լեւոն Խաչիկեանի «Ճե դարի հայերէն ձեռագիրների միշտակարանները» (1955), «Հայ ազգագլութիւն եւ բանահիւտութիւն» Խ. Ա. Փոր-քչէեանի (1971), եւ «Միջնադարեան հայ ճարտարապետներ եւ քարկոծ վարպետներ» Ս. Բարխուդարեանէ (1963):

Եղբայրակում

Վերեւի մասնակի հասկաքաղը
կատարեցինք միայն գալովափար մը
տալու համար ընթերցողին որ Խորհր-
դացին դրութեան ներքեւ Հայաս-
տան որքան հաւատարմօրէն ու
զիտական միջոցներով վերածաղ-
կեցուց հայ ժողովուրդի հնադար-
եան մշակոյթը, գրականութեան եւ
այլ բարձր արուեստներու բնագա-
ւառներուն մէջ:Այսինքն, բոնակալ
դրութիւնը այլապէս արգելք չեղաւ
գոնէ այս մարզին մէջ, եթէ նոյնիսկ
Հայաստանի մէջ անկախաբար մե-
ծածաւալ հատորներ գովքը հիւսե-
ցին համայնավար դրութեան եւ
անոր հետեւանքը եղող ուսուցումնե-
ռուն, իսամաւ թէ անսամաւ:

ըռւս, կամայ թօ ակասայ:

Նշուած հրատարակութեանց
վրայ հարկ է աւելցնել պարբերա-
գիրքերէն «Պատմա-բանասիրական
Հանդէս»ը՝ սկսեալ 1958-էն, «Բան-
բեր Մատենադարանի», «Բանբեր
Երեւանի Համալսարանի» հանդէս-
ները եւ զուտ գրական այլ ամսագ-
րեր որոնք մատենագրական շատ
կարեւոր յօդուածներով ծաղկեցու-
ցին հայագիտութիւնը, առանց դոցին
չափով զո՞ւ դասնալու օրուան վար-
դապետութեան որուն տուրքը վճա-
րեցին այլ ճամփուկ:

Քաղցրայուշերու Տետրակէս Անմահն Լուսինէ Զաքարեան Պալեանի Քաղցր Յիշատակին

ԽԱՉԻԿ ճԱՆՉԵԱՆ

Ուրախութեամբ իմացանք, թէ
Յունիս 1, 2019-ին Երեւանի մէջ
բացումը պիտի կատարուի ան-
մահն Լուսինէ Զաքարեանի անոնը
կրող Տուն-թանգարանին: Բացման
ներկայ պիտի ըլլան Ամենայն Հա-
յոց Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարե-
գին Բ.Ռ. պետական այրեր եւ
Սփիռուքն մէծաթիւ հրւրեր:

Լուսինէ Զաքարեան ծնած է
Յունուար 1937-ին, Վրաստանի
Ախլջիսա քաղաքին մէջ: 1952-ին
ընտանեօք Երեւան կը տեղափոխ-
ուին եւ հոն կը հետեւի Երեւանի
պետական երաժշտանոցի ձախա-
մարգութեան դասերուն: Հոն էր որ
իր հրեշտակային ձախով եւ կատա-
րումով գրաւեց մէծաւորներու ու-
շադրութիւնը:

Սարգիս Մուրատեանի Armenian Teletime-ը կար, որոշեցինք անմի-
ջապէս կապ պահել. ան ալ արդէն
քանի մը օր առաջ իր ծրագիրը
յանձնած ըլլալով, չկրցաւ մեզի
օգտակար ըլլալ:

Ուրեմն մնացինք անձնական
հեռաձայններ ընելով ժողովուրդը
տեղեակ պահել, ըսելով թէ Լուսինէ
Զաքարեանը մեր եկեղեցին պիտի
զայ եւ երգեցողութեան մասնակցի:

Կիրակի, Ս. Պատարագի օրը,
Լուսինէ Զաքարեան մեր եկեղեցին
եկաւ: Եղանակը շատ տաք էր եւ
մենք մեր տուներէն հովահարներ
բերած էինք, բայց անօգուտ էր:

Երբ մեր հիւրը եկաւ, մենք ալ
շուարեցանք՝ ի՞նչ ըսել, ի՞նչ բա-
ցարութիւն տալ, քանի որ հազիւ
40-50 հաւատացեաններ կային եկե-
ղեցինք մէջ, բայց Լուսինէ Զաքար-
եան նկատելով մեր շուարումը,
ըստ:

Դեկտ. 30, 1992-ին, 55 տարե-
կան հասակին մեզմէ փիզիքապէս
հեռացաւ Լուսինէ Զաքարեան:

1993-ին, Վազգէն Վեհափառի
բարի կարգադրութեամբ, Լուսինէ
Զաքարեան վերջնականապէս կը
թաղուէլ էջմիածնի Ս. Գայանէ
եկեղեցիի պուրակին մէջ:

* * *

1986-ին, Արեւմտեան թեմի
նախկին Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Վաչէ
Արք. Յովսէփեանի արտօնութեամբ
հիմք դրուեցաւ կլէնտէլի Հայ
Առաքելական փոքր Ծուխի մը,
փարձու փոքր եկեղեցիի մէջ Ս.
պատարագ կատարելով, որ ներկա-
յիս թահանկա քաղաքի Ամենայն
Սրբոց եկեղեցին է: Այդ օրերու մեր
Ծուխի հովիւն էր Հայաստանին
ժամանած՝ Տէր կոմիտաս աւագ
քննի. Շիրինեանը, որ թէ Վեհափա-
ռին, թէ Լուսինէ Զաքարեանի եւ
թէ անոր ամուսին՝ Խորէն Պալեա-
նին մօտէն ծանօթ էր:

Օգոստոսի շատ տաք Ուր-
բաթ օր մը, հոգելուս Տէր կոմիտա-
սը հեռաձայն ըրաւ, ըսելով որ
Հայաստանին ժամանած Լուսինէ
Զաքարեանը այս կիրակի մեր եկե-
ղեցին պիտի զայ եւ մեր 8 հոգինոց
համեստ երգչախումբին հետ պիտի
երգէ: Եւ Տէր Հայրը ըսկաւ խօսիլ
Լուսինէ Զաքարեանին մասին, ըսե-
լու համար թէ ո՞վ է եկող հիւրը:
Անշուշտ, ես վախէս անմիջա-
պէս միջամտեցի ըսելով. «Տէր
հայր, գիտեմ ով է Լուսինէ Զաքար-
եանը, բայց զի՞նք մէր համեստ
Ծուխին փոքր եկեղեցին հրաւիրե-
լով»: «Տէր հայրը պատանի մը, որ
այդքան ալ լաւ լողալ չէր զիտեր,
գետ նետուեցաւ եւ փրկեց զիս
զետին եկերգը տանելով, ըստ
Լուսինէ Զաքարեան, դէմքին վրայ
մեծ ուրախութիւն մը ուրուագծե-
լով:

Բոլորս ալ փառք տուինք
Աստուծոյ, որ ճիշտ ատենին այդ

Իրաքահայերու Ընտանեկան Սիութեան Կազմակերպած Մայրերու Օրուայ Տօնակատարութիւն

Շաբաթ, Մայիս 11, 2019 իրա-
քահայերու Հայ ընտանեկան վար-
ժարանի անօրէնութեան կողմէ կազ-
մակերպուած էր շատ ճոխ ճեռնարկ
մը, նուիրուած Հայ Մայրերուն,
որու ընթացքին յարգանքի տուրք
տրուեցաւ հայ գրականութեան ան-
թառամ փառքերէն՝ Ցովհաննէս
թումաններին, անոր ծննդեան 150
ամեակին առիթով:

Զեռնարկը իր հովանաւորու-
թեամբ կը պատուէր թեմիս Բարե-
ջան Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ Յովնան
Արք. Տէրսէրեան, որուն ներկայա-
ցուց արժանապատիւ Տէր Յովսէփի
աւագ քննի. Ցակորեան: Տէր հայրը,
իր բացման և փակման ազօթքով և
ջերմ խօսքերով մաս կազմեց յայ-
տագրին:

Վարժարանի ժրացան տնօրէ-
նուէի, Տիկին Անահիտ հաչատուր-
եանի բացման և բարի գալուստի
ջերմ խօսքէն ետք, խօսք առաւ
վարժարանի վարչութեան ատենա-
պետ՝ հաչիկ ձանոյնան: Ան դպրո-
ցի բոլոր պատասխանատուներուն,
ինչպէս նաեւ իրաքահայերու Հն-
տանեկան Միութեան կերպոնական
վարչութեան անունով շնորհաւո-
րեց ներկայ և բացակայ հայ մայ-
րերը, մաղթելով որ մեր հերոսա-
ծին և թանկագին հայ մայրերուն
շուքը և ներկայութիւնը անպակաս
ըլլան իրենց ընտանիքներէն և
զաւակներէն:

Վարժարանի նուիրեալ փոխ-
նորէնուէի՝ տիկին Քինարիկ Գէ-
որգեան, շատ գեղեցիկ ելոյթով
ներկայացուց Ցովհաննէս թուման-
եանի կենսագրութիւնը և անոր
զրականութեան առանձնայատկու-
թիւնը:

Տիկին Գէորգեան բոլոր ներ-
կաներուն անունով ի խոնարհում ըրաւ
Ամենայն հայոց բանաստեղծ՝ Ցով-
հաննէս թումանեանի յիշատակի
առաջ: Ժողովուրդը երկարատեւ
ծափերով գնահատեց տիկին Գէ-
որգեանի խօսքը:

Ապա մկան վարժարանի աշա-
կերտութեան հոյակապ հանդէսը,
որ հայ մայրերուն նուիրուած էր:
Միաժամանակ՝ հայ գիրիկն, գրա-
կանութեան, հայրենիքին ու մա-
սաւանդ Ցովհաննէս թումանեանի
նուիրուած 31 կտորներէ բաղկա-
ցած յայտագիր մը ունեցանք -
երգեր, արտասանութեան, պարեր,
խկապէս տօնական մթնոլորտ մը
կը տիրէր սրահէն ներս: Մօտ 250
հոգին աւելի ծնողներ և ներկաներ,
պատիկներուն հետ միաբերան կ'եր-
գին և խանդակառութեամբ կը
գնահատէին աշակերտութեան ելոյթները:

Վերջաւորութեան, բոլոր աշա-
կերտները իրենց ձեռքի գործ եղող
բացիկներով և ծաղկեփունչերով

մօտեցան և զանոնք նուիրեցին
իրենց մայրերուն:

Իրաքահայերու Միութեան
կեղը. Վարչութեան ատենապե-
նուէի, տոքթ. Մարալ Անձարկու-
եան և դպրոցի պատասխանատու
հաչիկ ձանոյնան մասնաւոր նուէր-
ներով գնահատեցին վարժարանի
ուսուցչունիները՝ Մայրերօս օր-
ուան առիթիվ:

Վերջաւորութեան, բոլոր հան-
դիսականները և աշակերտութիւնը
ճաշով հիւրասիրուեցան միութեան
կեղրոնական վարչութեան կողմէ:

Յիշենք, թէ այս տարի Նոյեմ-
բերին, արդար հպարտութեամբ
պիտի նշուի Հայ Ընտանեկան Միու-
թեան Շաբաթօրեալ անվճար վար-
ժարանի 40-ամեակը:

Այս դպրոցէն ներս, Ամերիկա-
յի այս հեռաւոր ափերուն վրայ 1700-է աւելի հայ մանուկներ անվ-
ճար հայերէն գիր, պար, երգ և
ասմունք սորված են: Այս դպրոցը,
իրապէս օրնութիւնը մը եղած է
մեր գաղութիւն կազմեց յայ-
տագրին:

Այս գպրոցէն ներս, Ամերիկա-
յի այս հեռաւոր ափերուն վրայ 1700-է աւելի հայ մանուկներ անվ-
ճար հայերէն գիր, պար, երգ և
ասմունք սորված են: Այս դպրոցը,
իրապէս օրնութիւնը մը եղած է
մեր գաղութիւն կազմեց յայ-
տագրին:

* Մաս կազմեց Պոլսահայ միութեան ղեկավարներէն Տոքթ. Ցովհաննէս Գուլյաքի մեծարման
երեկոյին, միութեան կողմէ յուշա-
տախտական մը նուիրելով:

* Մաս կազմեց Պոլսահայ միութեան ղեկավարներէն Տոքթ. Ցովհաննէս Գուլյաքի մեծարման
երեկոյին, միութեան կողմէ յուշա-
տախտական մը նուիրելով:

* Մաս կազմեց Պոլսահայ միութեան ղեկավարներէն Տոքթ. Ցովհաննէս Գուլյաքի մեծարման
երեկոյին, միութեան կողմէ յուշա-
տախտական մը նուիրելով:

* Մաս կազմեց Պոլսահայ միութեան ղեկավարներէն Տոքթ. Ցովհաննէս Գուլյաքի մեծարման
երեկոյին, միութեան կողմէ յուշա-

տախտական մը նուիրելով:

* Լոս Անձելոսի ՀՀ Գլխաւոր
հիւրաստասարանի հիմնադրութեան
25-ամեակին առիթով, տեղի ունե-
ցած ճաշկերոյթ մը կլէնտէլլի Հիլ-
թոն պանդոկին մէջ, որուն ներկայ եղաւ նաեւ Հայաստանի վարչապետ
Պրն. Նիկոլ Փաշինեանի տիկինը՝
Անա Յակոբեան: Միութեանը մէկ
սեղանով ներկայ եղաւ այդ ճեռ-

Սոֆիայի ՄԵջ Կայացած Է Նարեկացիի «Մատեան Ողբերգութեան» Թարգմանութեան Ընորհիանդէսը

Պուլկարիոյ մէջ Հայաստանի ղեսպանութեան աջակցութեամբ եւ հովանաւորութեամբ Մայիս 22-ին Սովիտայի Ազգային գրադարանին մէջ տեղի ունեցաւ միջնադարի հայ մեծագոյն գրող եւ փիլիսոփայ Գրիգոր Նարեկացիի «Մատեան ողբերգութեան» ոռուսերէն թարգմանութեան շնորհանդէսը:

Ինչպէս «Հայերն ապօր»-ին
կը յայտնէն ԱԳՆ մամլոց ծառայութենէն, ձեռնարկի սկիզբը նոր
հրատարակուած գիրքերը՝ որպէս
աղօթամատեան, օրհնուեցան Հայ
առաքելական եկեղեցւոց հոգեւոր
հօր կողմէ, այնուհետեւ տպագրու-
թեան նախաճեռնող եւ ձեռնարկի
կազմակերպիչ Սոնա Մինասեան
չնորհանդէսի բազմաթիւ մասնա-
կիցներուն ներկայացուց Նարեկա-
ցին եւ անոր գրական ժառանգու-
թեան գլուխգործոցը՝ «Մատեան
ողբերգութեան» աշխատութիւնը՝
որպէս հայ միջնադարեան գրական
մտքի ամենամեծ արդասիքը: Բա-

«Людвиг Л'п»

Ծարունակուած էջ 6-էն

կատարուեցաւ Թաւշեայ լեղափոխութիւնը:

Թաւշեալ յեղափոխութեամբ
Հայաստանի Գործադիր եւ Օրէնս-
դիր իշխանութիւններու բարեփո-
խութով, անոնց ճարտարապետ Նի-
կոլ Փաշինեանը հաւանաբար կ'ակն-
կալէր, որ ի տես այս բարեփոխութ-
ներուն առթած խանդավառութեան,
դատաիրաւական համակարգն ալ
նոյնպիսի բարեփոխման կ'ենթար-
կէր ինքինք: Բայց ոչ միայն այդ
ակնկալութիւնը ի դերեւ եկաւ, այլ
նախկինները նոյնիսկ չվարանե-
ցան փորձել վարկաբեկել, խոչնդո-
տել ու ձախողեցնել կատարուած
յառաջիւղացքը: Նախկին իշխա-
նութեանց ծառայող դատաւորնե-
րու կողմէ Քոչարեանի երկրորդ
անդամ ըլլալով կալանքէ ազատ
արձակութը պատճառ դարձաւ, որ
Փաշինեան դիմէ դատարաններու
մուտքը արգիլելու մի քանի ժամ-
ուայ խորհրդանշական, բայց ոչ
սահմանադրական քայլին, ազդա-
րարելով, որ կարգը հասած է
դատաիրավական համակարգի ար-
մատական եւ հիմնական բարե-
փոխման: Բոլորիս համար յստակ է
երկրէն ներս օրէնքի գերակայու-
թեան հրամայական անհրաժեշ-
տութիւնը, որովհետեւ անկէ կախ-
եալ է միւս բոլոր որլորտներու
զարգացումը: Անոնք որոնք կա-
տարուածին մէջ մազ կը փնտռեն,

Նախօսը նշեց, որ գործը կը պատ-
կանի երբեւէ ստեղծուած գեղար-
ուեստական մեծագոյն արժէքներու-
թիւին եւ կ'ամփոփէ այն լաւագոյ-
նը, որ ստեղծած է հայ հաւաքական
միաբը հնագոյն ժամանակներէն
մինչև 10-րդ դար:

**Զեռնարկին ընթացքին ըն-
թերցուեցան հատուածներ «Մատ-
եան ողբերգութեան» աշխատու-
թենէն; Հնչեց հայ հոգեւոր երաժշ-
տութիւն, ներառեալ Կոմիտասի
ստեղծագործութիւնները՝ երգչու-
հի Մարի Բասմաջեանի եւ ջութա-
կահար Նարինէ Վարդանեանի կա-
տարմաբ:**

Զեռնարկին, որուն աշխոյժ
մասնակցութիւն ունեցան դեսպան
Արքէն Սարգսեան եւ դեսպանու-
թեան անձնակազմը, ներկայ էին
Սովիտից մէջ հաւատարմագրուած
դեսպաններ, դիւմանագէտներ, ար-
ուեստի եւ գրականութեան գոր-
ծիչներ, հայ համայնքի ներկայա-
ցուցիչներ:

թող լիշեն ծախուած դատաւորներու պատճառաւ Հայաստանի մէջ իրենց դատը կորսնցուցած բայց Մարդու իրաւունքներու Եւրոպական Դատարանին մէջ նոյն դատը շահածներու շարանը: Թող լիշեն կեղծուած ընտրութիւնները արդարացնող Սահմանադրական Դատարանի անիրաւ որոշումները: Թող լիշեն ժողովուրդի հարստահարման արդիւնք միլիոնատէր գարձած դատաւորներու շարանը:

Հայաստանի Գ. Հանրապետութեան պատմութեան մէջ լրջանալու հրապարակալիքին այս կոչը երկրորդն է: Առաջինը, ինչպէս մեր ընթերցողները կրնան լիշել, առաջին նախագահ Լեւոն Տէլ Պետրոսեանի «Պատերազմ թէ՞ Խաղաղութիւն. Լրջանալու Պահը» կոչ՝ յօդուածն էր: Այդ կոչով, առաջին նախագահը դեղին քարտ ցոյց չտուալ որեւէ մէկուն, այլ հրաւիրեց բոլորին, որ հրապարակալին քննարկուածներով անկենծօրիէն արժենուրեն օրուան իրավիճակը եւ ըստ այնմ որոշուածներու յանգին: Դժբախտաբար, փոխանակ ընդառաջելու այդ կոչին, մարդիկ ամբոխավար ելութեալով խեղաթիւրեցին իրականութիւնները, ծածկելու համար իրենց մերկ մտածողութիւնը: Ազգովինն ձեռքէ տուինք կարեւոր առիթ մը, համազգային քննարկմածք լուծուածներ որոնելու մեր խնդիրներուն, եւ չարաչար տուժեցինք:

**ԺՂՆԵԼԻ ՄԵԶ Կայացած է ժան Պօղոսեանի
Ստեղծագործութիւններու Ցուցադրութեան
Բացման Արարողութիւնը**

Մայիս 23-ին ժընեւի մէջ
Միաւորուած ազգերու կազմակերպութեան գրասենեակի Ազգերուած պալատին մէջ տեղի ունեցաւ անուանի արուեստագիտ, «Պօղոսեան Հիմնադրամի» համանախագահ Ժան Պօղոսեանի ստեղծագործութիւններու ցուցադրութեան բացման արարողութիւնը:

ինչպէս «Հայերն այսօր»-ին
կը յատնեն ԱԳՆ մամլոյ ծառայու-
թենէն, «Հրադադար» խորագիրը
կրող այս ցուցադրութիւնը կազ-
մակերպուած էր Ժընեվի մէջ ՄԱԿ-
ի գրասենեակէն ներս Հայաստանի,
Լիբանանի, Պելճիզայի եւ Ֆրանքո-
ֆոնիայի մշտական ներկայացուց-
չութիւններու համատեղ ջանքե-
րով:

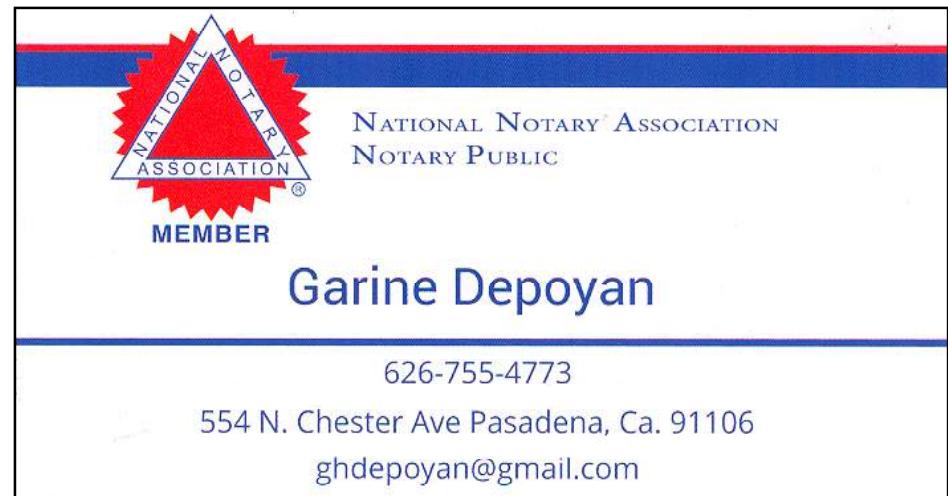
Մամսակիցներուն ուղղուած իր
ողջոյնի խօսքին մէջ ժընելի ՄԱԿ-
ի գրասենեակին մէջ Հայաստանի
մշտական ներկայացուցիչ Անդրա-
նիկ Յովհաննիսեան մամնաւորա-

պէս նշեց, որ ժան Պօղոսեանն, իր
արուեստին մէջ օգտագործելով
կրակն ու ծուխը, ի ցոյց կը դնէ, որ
ատոնք կրնան խորհրդանշել ոչ
միայն պատերազմն ու աւերածու-
թիւնը, այլև՝ ծառացէլ ստեղծա-
գործելու ու գեղեցիկն արարելու
արուեստին։ Ան ընդգծեց, որ ար-
ուեստն ու մշակոյթը՝ որպէս հա-
մամարդկային արժէքներ, լաւա-
գոյն հնարաւորութիւն կ'ընձեռեն
խաղաղութեան ու համակեցութեան
ուղերձով հանդէս գալու համար։
Դեսպան Յովհաննիսեան բարձր
գնահատեց տարիիներ շարունակ «Պօ-
ղոսեան հիմնադրամ»-ի կողմէ Հա-
յաստանի մէջ իրականացուող բա-
րեգործական գործունէութիւնն
ուղղուած, մասնաւորապէս, ար-
ուեստի, մշակոյթի ու կրթութեան
զարգացման։

ՑՈՒՑԱԴՐՈւթիւնը հանրութեան համար բաց պիտի ըլլայ եղկու շաբաթ:

Այսօր, նման առիթ մը դարձ-
եալ ներկայացած է մեզի: Ո՞րն է
մեր ընելիքը: Կառուցղական թէ՝
քանդիչ մօտեցում կը դրսեւորենք:
Մեր համեստ կարծիքով, ժամա-
նակն է, որ Թաւշեաց յեղափոխու-
թիւնը, Գործադիրէն եւ Օրէնսդի-
րէն ետք, հիմնովին բարեփոխէ
Հայաստանի դատարաւական հա-
մակարգը: Որպէսզի երկրէն ներս

օրէնքի գերակայութիւնը ամրօքն
հաստատուի: Որպէսզի թէ՛ Հայա-
տանի քաղաքացին եւ թէ՛ սփիւռ-
քահայը վստահութեամբ լծուին
շինարար աշխատանքի, կերտելու
իրենց երազած Հայաստանը: Մի-
Աթն այդ մարմինը իրաւասու է
դեղին կամ կարմիր քարտ ցոյց
տալու երկրի անդորրը խանգա-
րողներուն: Այո՛, լրջանա՞ք:

ՎԱՐՉՈՒ ՄՐԱՇ

**1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680**

ՄԱՅ ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԵԱՎԻՆԻ

Խոր ցաւով իմացանք քաղաքիս ծանօթ մտաւորականներէն եւ «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրական կազմի նախկին անդամներէն՝ Մահակ Թութեանի մահը, որ պատահեցաւ Հինգարթի Մայիսի 23ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

«Մասիս»ի խմբագրութիւնն ու աշխատակազմը իրենց խորագգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի այրիին Տիկ. Լիւսի Թութեանին, զաւակներուն եւ համայն ընտանեկան պարագաներուն:

ԸՆՈՐՅԱԿԱԼԻՔ

Այսու կու գանք մեր խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնենք ըոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրութեամբ, հեռախօսով, ծաղկեպսակով եւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատութեամբ մասնակից եղան մեր հարազատին՝ Յարութ Թաւուք քնեանի մահուան առթիւ, ամոքելով մեր սուզը:

Մասնաւոր չնորհակալութիւն նաեւ ֆասսատինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ Հովիւ՝ Արժ. Տ. Սարգս Աւ. Քնչ. Փեթուեանին եւ Ս.Դ.Հ.Կ. Վարիչ Մարմնին, Հ.Բ.Լ.Մ.Ի. Գրիգոր Մաթամեան թատերախումբի վարչութեան եւ Հ.Մ.Մ.Ի. Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:

Տիկ. Անի Թաւուքնեան Մարտէեան

ԸՆՈՐՅԱԿԱԼԻՔ

Յարութ Թաւուք քնեանի մահուան տիսուր առիթով այս կու գանք մեր խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնենք Փասսատինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Հովիւ՝ Արժ. Տ. Սարգս Աւ. Քնչ. Փեթուեանին, Ս.Դ.Հ.Կ. Վարիչ Մարմնին եւ յարակից կառուցներուն, Հ.Բ.Լ.Մ.Ի. Մաթամեան թատերախումբին եւ բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրութեամբ, հեռախօսով, ծաղկեպսակով եւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատութեամբ մասնակից եղան մեր հարազատին՝ Յարութ Թաւուք քնեանի մահուան առթիւ, ամոքելով մեր սուզը:

Տիր եւ Տիկ. Գերգ եւ Մարալ Թաւուքնեան

«ՎԵՐ» Լարային Քառեակի Ելոյթը

Շարունակուած էջ 8-էն

«Ես սիրեցի» եւ «Հաշուեյարդար»:

Լարային քառեակի մեկնաբանութեամբ ապա հրամցուեցաւ Խաչատուրեանի «Դիմակահանդէսի Պարը» (Valse from the Masquerade Suite) եւ Կոմիտասի «Զինար ես» ն ու «Կաքաւիկը»:

Յայուագրի վերջին մասով դարձեալ բեմ հրաւիրուեցաւ Տանիէլ Սէկընը, որ ներկայացուց Ալան Յովհաննէսի «Եար Նազանին»: Անբացարեց թէ ինչպէս երիտա-

սարդ սիրահարը ճամբայ ելած էր գտնելու՝ իր սազն ու հոգեհատորը: Առ ի գնահատանք՝ հանդիսատեսները յոտնկայս ծափահարութեամբ ողջունեցին արուեստագէտները: Յայտագրի աւարտին՝ Գէ-որդ Քէջկէրեան չնորհակալութիւն յայտնեց արուեստագէտներուն, գեղարուետական ղեկավար Մովսէս Պօղոսեանին եւ հանդիսատէներուն ու ապա հրաւիրեց բոլորը որ մասնակիցին հիւրասիրութեան եւ միեւնոնց ժամանակ մօտէն ծանօթանան արուեստագէտներուն:

ԾՆՈՂՔԻ ՄՋ Տպակիրութիւնը

Շարունակուած էջ 8-էն

րով կարելի եղաւ սոյն միջոցարման պատրաստութիւնը եւ իրադութը, որպէս աշակէրտներու կողմէ հրաժեշտի ուղղերձ մը մինչ անոնք դասարան կը փոխէն ու չայերէն լեզուի հմտութեան մէջ նոր հորիզոններ կը նուածեն:

21րդ դարու հարաւային Քամփորնիոյ մէջ հոգեմտային հասակ առնող հայ պատանի սերունդի մը մէջ, նախ սէր սերմաննել հանդէս մէր գրական հարստութիւններու, ապա զանոնք խանդական որ սոյն արժէքները բեմականացնեն ու այժմէական միջոցարումներով արուէտասէր ունկնդիրներուն ներկայացնեն, նուազելով հերութիւնները:

Դի պատկանող ու կեանքի մէջ ապահովութիւն, ընդունակութիւն, իմաստ եւ ինքնութիւն փնտուող պատանի-պարմանուհիներ, կրնան մաքուր ու պերճ սիրոյ մասին լսել, զայն համանալ, սովորիլ, այդ սէրը հագուիլ, արտասանել, պարել, նուազել ու արտայացել:

Այսպիսով՝ «Լուսաւորիչի Կանթեղ»ի, մեր հաւատքի ու ինքնութեան համար ինկած նահատակ նախնիներուն ու մեր ազգի բոլոր հերոսներուն պլազմազող պատրուգները պիտի չմարին, այլ նոր իւղերով պիտի նորոգուին, ճրագ պիտի տան ու լուսաւորեն մէր եւ մէր սերունդներուն ճանապարհներու:

Յաջողութեան դափնեպսակ մը եւս Հ.Բ.Լ.Մ. Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան երկրորդական վարժարանի հայապահպանան առաքելութեան մէջ: Յարատե՛ւ վերելք:

Վստահ եմ որ ինձ նման շատ մը ծնողներ այդ երեկոյ ականատես եղան թէ ինչպէս մատղաշ սերուն-

Զօրացիւր
Օժանդակելուր
Փրկելուր

www.syrianarmenianrelieffund.org

Syrian Armenian Relief Fund
P. O. Box 1948
Glendale, CA 91209-1948

«Տարուայ Եղանակները»

Շարունակուած էջ 14-էն

Դանիէլ Երաժիշտը վարպետին է յանձնել իր թարգմանած (ռուսերէնից) «Ամառ», «Աշուն», «Զմեռ» բանաստեղծութիւնները՝ նշելով, որ սպասում ենք մի նոր «Տարուայ Եղանակները» հանդիպումը:

Վերջապէս, 2006-ին կդուրսկան Սիրգոյեանն աւարտեց «Տարուայ Եղանակները» երգաշարը: Այն լուս տեսաւ 2009-ին, կոմպոզիտորի վոկալ ստեղծագործութիւնների ժողովածում: «Տարուայ Եղանակները» մասին ժողովածուի խմբագիր, ամերիկահայ դաշնակահար Շահան

Արծրունին գրել է. ««Տարուայ Եղանակները» ոճականորէն դրանք արմատապէս տարբերուում են Սիրգոյեանների միւս ստեղծագործութիւններից: Երաժշտութիւնը սուր է, խորհրդաւոր եւ գուսապ: Մեղեղային լեզուն անկիւնային է, ուիթմիկ բարախիւնը՝ ջղաձիգ, հարմոնիկ բառապաշարը՝ լարուած եւ Երաժշտական կառուցուածքը՝ նօսր: Տպաւորութիւնը, այնուամենային էր, ապշեցուցիչ է»: Մտեղծագործութիւնն ամբողջութեամբ առաջիկ առաջիկ բարձրացնող հետաքրքիր յիշողութիւններն աւելի տպաւորիչ դարձրեցին այս միջոցառութը:

Նշենք, որ այս երգաշարը էղուարդ Սիրգոյեանը նուիրել է Դանիէլ Երաժշտիւրիչուն:

կատարել է նունէ Բաղալեանը 2006-ին՝ Միրգոյեանի ծննդեան 85-ամեակի տօնակատարութեան ժամանակ, այն կատարել է նաեւ Յամիկ Բաղդասարեանը: Յատկանշական է «Տարուայ Եղանակները» հանդիպումը: Յատկանշական է անգամ նիւ Եղանակները գործացի երգչուուի վան Զանգ Կիծի եւ Շահան Արծրունու կատարմամբ:

«Նարեկացի» արուեստի միութիւնում՝ գրքոյկ-երգաշարի շնորհանդէսի ժամանակ, երաժշտական կատարութիւնների գործացի վարդապետ Արշակ Միրգոյեանը: Դանիէլ Երաժշտիւրիչ էղուարդ Սիրգոյեանի մտերմութիւնը ներկայացնող հետաքրքիր յիշողութիւններն աւելի տպաւորիչ դարձրեցին այս միջոցառութը:

Նշենք, որ այս երգաշարը էղուարդ Սիրգոյեանը նուիրել է Դանիէլ Երաժշտիւրիչուն:

Քաղցրայուշերու Տետրակէս

Շարունակուած էջ 16-էն

պատանին գործածեց, մեր աննման Լուսինէն փրկելով եւ մեր հայ ազգին այս գանձին կեանք տալով: Այդ գրոյցը անջնջելիօրէն մտքիս մէջ դրոշմուեցաւ, որպէս Լուսինէ Զաքարեանէն թանկագին յուշ:

Իսկ ես, այդ օրուընէ ի վեր գիտցայ Փոցխով գետին եւ Վրաստանի Ախլցիս շրջանին ուր ըլլաւը:

Այսօր, Լուսինէ Զաքարեանի Տան-թանգարանի բացման առիթով, սրտանց կը չնորհաւորեմ բոլոր այն բարերանները եւ հայրենի մէր պետութեամ պատասխանատունները, որ այդ Տուն-թանգարանին կառուցուածք արժանի գնահատանք մը ըրած եղան յաւերժի այս ճամբորդին, որ Լուսինէ Զաքարեան կը կոչուի:

Յարգանք եւ խնարհուած անոր յաւերժալոյս յիշատակին:

Մայրերու Օրուայ Տօնակատարութիւն

Շարունակուած էջ 16-էն

յիշներու Տան անդամ Տիկար Վարուժան Ուկանէնակին ի պատիւ ճաշկերութ մը լուրութեան վարացեալ մարմնի կողմէ, որուն մաս կազմեց մեր միութիւնը և մօտէն ծանօթացանք Պրն. Ուկանէնակին:

* Հայ մամուլին և հայրենական զանազան ծրագիրներուն իրաքա-հայ Հնատանեկան Միութիւնը միշտ աւ իր նպաստը և պատասխանական ծախսերուն: Ներկաները հայկական երգերու և պարեղանդէսի վարեկով, հաճեկի գիշերը մը ունեցան:

